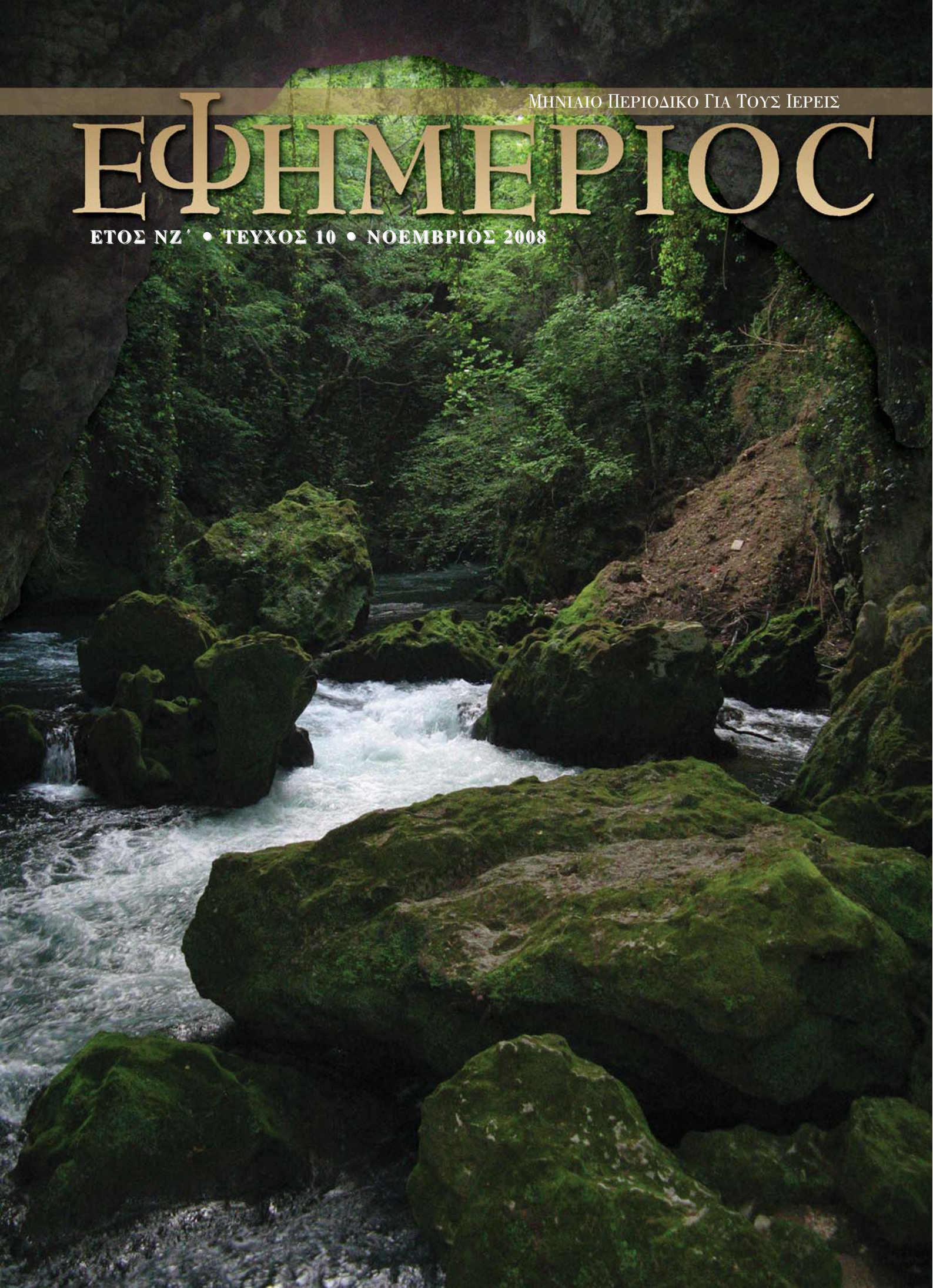

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΖ' • ΤΕΥΧΟΣ 10 • ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2008

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Έφημερίου»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
Νικόλαος Κάλτζιας
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
<http://www.apostoliki-diakonia.gr>

ΕΞΟΦΥΛΛΟ: Τὸ Θεογέφυρο, ἓνα φυσικὸ γεφύρι πάνω ἀπὸ τὸν ποταμὸ Καλαμὰ κοντὰ στὸ χωριὸ Λίθινο Ἰωαννίνων. Πρόκειται γιὰ ἓναν βράχο σμιλεμένο ἀπὸ τὰ ὀρμητικὰ καὶ πεντακάθαρα νερὰ τοῦ ποταμοῦ, ποὺ ἐνώνει τὶς δυὸ ὄχθες τοῦ σέ ἓνα καταπράσινο καὶ εἰδυλλιακὸ τοπίο. Γεφύρι τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ πέρα ἀπὸ τὸ φυσικὸ κάλλος τοῦ ὑπῆρξε καὶ θεῖο δῶρο γιὰ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς, καθὼς μέχρι καὶ ἀρκετὰ πρόσφατα ἀποτελοῦσε τὴ μοναδικὴ δίοδο ἐπικοινωνίας τους μὲ τὸν ὑπόλοιπο κόσμον. Τὴ φωτογραφία μᾶς ἔστειλε ὁ π. Δημήτριος Τζέρπος καὶ τὸν εὐχαριστοῦμε θερμὰ. Περιμένουμε καὶ ἀπὸ σᾶς κάποια τοπία, μνημεῖα, ἔργα τέχνης, στιγμιότυπα. Ἴσως νὰ κάναμε καὶ κάποιον σχετικὸ διαγωνισμό. Περιμένουμε φωτογραφίες καὶ προτάσεις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικὰ Γράμματα Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχελώου	σελ. 3
Οἱ ἄγγελοι στὴν ἑλληνικὴ λαϊκὴ θρησκευτικὴ παράδοση Μ. Γ. Βαρβούνη	σελ. 4
Ὑψηλὲς ἐνασχολήσεις Ἀρχιμ. Γρηγορίου Λίχα	σελ. 5
Ἀπὸ τὰ θαύματα τοῦ Πανορμίτη τῆς Σύμης Πρωτοπρ. Νεκταρίου Σαββίδη	σελ. 6-7
Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβοῦν	σελ. 8-12
Κήρυγμα καὶ Παράδοση (β') Γεωργίου Π. Πατρώνου	σελ. 13-15
Ἐκδόσεις... ποὺ λάβαμε Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη	σελ. 16-17
Καὶ τί ζητάω...; Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου	σελ. 18-19
Σχέση Δόγματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου (Ὁρθολογισμοῦ) Ἀρχιμ. Δανιὴλ Σάπικα	σελ. 20-21
Ἐκκλησία: Ἡ ὠραιοθεῖσα ἀγάπη Πρεσβ. Μιχαὴλ Καρδαμάκη	σελ. 22-23
Ὁ ἐκφυλισμὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γεγονότος Πρωτοπρ. Βασιλείου Θερμοῦ	σελ. 24-25
Ἐκκλησιαστικὰ περιοδικὰ κ. Δημητρίου Φερούση	σελ. 26
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια Κωνσταντίνου Χολέβα	σελ. 27-28
Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις	σελ. 29
Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: Πρωτ. Στυλιανοῦ Ἀνανιάδη	σελ. 30
Φωτογραφικὰ Στιγμιότυπα	σελ. 31

Ἐπισκοπικὰ Γράμματα

Ἀγαπητέ Συμπρεσβύτερε,

Σοῦ γράφω σήμερα, γιὰ τὰ «ἀρνία» (Ἰωάν. κὰ 15) τοῦ Ποιμνίου σου, γιὰ τὰ παιδιά καὶ τοὺς νέους.

Ὡς Ὁρθόδοξος Ἱερεὺς, ἔχεις τὸ μεγάλο προνόμιο νὰ βαπτίζεις ὅλα σχεδὸν τὰ παιδιά τῶν Ἐνοριτῶν σου. Γίνεσαι, μὲ τὸν τρόπον αὐτό, ὁ μέγας εὐεργέτης τους. Οὔτε σὺ οὔτε αὐτὰ μπορεῖτε τώρα νὰ ἐκτιμήσετε τὴ σημασία τοῦ πράγματος. Τὸ ἅγιο Βάπτισμα ἔχει αἰώνια διάσταση καί, ἐπομένως, μόνο στὴν αἰώνια Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, τόσο ἐμεῖς οἱ Κληρικοὶ ὅσο οἱ ὑφ' ἡμῶν βαπτιζόμενοι θὰ κατανοήσουμε τὴ σημασία τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Μυστηρίου, ὅταν θὰ διαπιστώσουμε ἰδίους ὄμμασι τὶς αἰώνιες συνέπειες ποὺ θὰ ἔχει στὴν κτιστὴ καὶ θνητὴ ἀνθρώπινη ὑπαρξή μας.

Ὡστόσο, τὸ ἅγιο Βάπτισμα ἐγκαινιάζει τὴν ὑπαρξιακὴ ἀλλαγὴ τῶν παιδιῶν, εἶναι ἡ ἀπαρχὴ τῆς ἀναγέννησης, τελείωσης καὶ ἀναμόρφωσης τῆς ἀνθρώπινης φύσης τους. Μὲ τὸ ἱερό αὐτὸ Μυστήριον ἀνάβει ἡ φλόγα τῆς χαρισματικῆς θεϊκῆς ἐνέργειας στὴ συγκεκριμένη ἀνθρώπινη ὑπαρξή.

Ἡ ἀνθρώπινη, ὅμως, μεταπτωτικὴ ὑπαρξὴ εἶναι βαθύτατα ἀλλοτριωμένη. Καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, βασικὴ θέση τῆς ὀρθοδόξου Πίστεως εἶναι τὸ ὅτι ἡ θεϊκὴ χάρις δὲν ἐνεργεῖ κατὰ ἓνα ἀναγκαστικὸ καὶ αὐτόματο τρόπο, ἀλλὰ προϋποθέτει τὴν ἐλεύθερη συγκατάθεση, ἀποδοχὴ καὶ συνεργασία (συνεργία) ἐκ μέρους τοῦ βαπτιζομένου. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ ἀλλαγὴ καὶ ἀναμόρ-

φωση τῆς ἀνθρώπινης μεταπτωτικῆς φύσης καὶ ὑπαρξῆς ἐξαρτᾶται ὄχι μόνο ἀπὸ τὴν θεϊκὴ χαρισματικὴ χάρις καὶ ἐνέργεια, ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ ἀπὸ τὴν ἐκούσια συμβολὴ τοῦ βαπτισθέντος ἀνθρώπου. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ τοῦ Βαπτίσματος ἐξαρτᾶται καὶ τὰ ἡμῖς (50%) ἀπὸ τὴν προσωπικὴ συμβολὴ τοῦ βαπτιζόμενου ἀνθρώπου. Τοῦτο ἰσχύει ἰδιαίτερα γιὰ τὰ παιδιά, διότι, λόγω τοῦ Νηπιοβαπτισμοῦ, ἡ διαδικασία ἀνακαίνισης τῆς ὑπαρξῆς, στὰ παιδιά τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν γονέων, ἀρχίζει «ἐκ βρέφους» (Β' Τιμ. γ' 15) καὶ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων.

Αὐτό, ὅμως, δὲν γίνεται αὐτομάτως. Ὁ «θησαυρός» τῆς ἀναγεννητικῆς θεϊκῆς ἐνέργειας παρέχεται σὲ «ὄστράκινα σκέυη» (Β' Κορ. δ' 7). Ὡς ἐκ τούτου, τὸ πιὸ φυσικὸ εἶναι, καθὼς τὸ παιδί μεγαλώνει, ἡ βαπτισματικὴ φλόγα, νὰ κινδυνεύει νὰ σβῆσει, ἀπὸ σὲ στιγμή σὲ στιγμή καὶ ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο.

Ἐδῶ, ἀκριβῶς ἀρχίζει ὁ δικός σου ρόλος. Ὁ Νεωκόρος ἔχει ὡς κύριο ἔργο του νὰ διατηρεῖ πάντοτε ἀναμμένο τὸ «ἀκοίμητο καντήλι» τοῦ Ἱεροῦ Βήματος. Ἐσύ, ὡς κλήση σου ἔχεις νὰ διατηρεῖς πάντοτε ἀναμμένο τὸ καντήλι τῆς θεϊκῆς χάρις, τὸ ὅποιο τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἀναψε διὰ τῶν χειρῶν σου, στὶς ὑπάρξεις τῶν παιδιῶν τῆς Ἐνορίας σου.

Μὲ πολλές εὐχές
Ὁ Ἀ. Ε.

Ο μήνας Νοέμβριος, από έορτολογική άποψη, είναι σπουδαίος, καθώς περιλαμβάνει πολλές και σημαντικές έορτές και πανηγύρεις αγίων, όπως του αγίου Γεωργίου «του Σποριάρη» (3 Νοεμβρίου), του αγίου Μηνᾶ (11 Νοεμβρίου), του αγίου Ἰωάννου του Χρυσοστόμου (13 Νοεμβρίου), του αγίου Φιλίππου (14 Νοεμβρίου), τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου (21 Νοεμβρίου) και του αγίου Ἀνδρέα (30 Νοεμβρίου). Ἐάν σέ αὐτές προστεθοῦν οἱ έορτές του αγίου Νεκταρίου (9 Νοεμβρίου) και τῆς αγίας Αἰκατερίνης (25 Νοεμβρίου) εὐκόλα ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι βρισκόμαστε μπροστά σέ μία έορτολογική Πανδαυσία, ἄξιο πνευματικό προανάκρουσμα τῆς μεγάλης έορτῆς τῶν Χριστουγέννων, πού ἀκολουθεῖ.

Ἀνάμεσα σέ ὅλες αὐτές τίς πανηγύρεις, ξεχωρί-

Παρόμοια εἶναι και ἡ τιμῆ του Ταξιάρχη στον Μανταμάδο τῆς Λέσβου, με τὴν Πανάρχαιη θαυματουργή και ἀνάγλυφη εἰκόνα του νὰ προστατεύει και νὰ σκέπει τὸ Αἶγαῖο, ἀλλὰ και τὴν ἀπέναντι Μικρασιατική ἀκτῆ. Καὶ εἶναι αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ιδιότητα τῶν Ταξιαρχῶν πού συντελεῖ πού συντελεῖ ὥστε ἐν μέρει στρατιωτικῆς ὑφῆς νὰ εἶναι και οἱ τιμές πού ὁ λαός μας ἀποδίδει στους Ἀρχαγγέλους, με ἀνάλογα ἀφιέρωματα, με ἐμβατήρια κατὰ τὴν περιφορά τῶν εἰκόνων τους και γιὰ ὁμαδικές ζωοθυσίες πρὸς τιμὴν τους.

Μέσα ἀπὸ τὴν λατρευτική τιμῆ τῶν Ἀγίων Ἀγγέλων και Ἀρχαγγέλων, στους ὁποίους εἶναι ἀφιερωμένες και πολλές μονές μας, με πρεξάρχουσα τὴν Ἱερὰ Μονὴ Δοχειαρίου του Ἀγίου Ὁρους, ὁ λαός μας ἔρχεται σέ ἄμεση ἐπαφή με τὸ ἐπέκεινα

Οἱ ἄγγελοι στὴν ἑλληνική λαϊκή θρησκευτική παράδοση

Μ. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗ

Ἀναπληρωτὴ Καθηγητὴ
του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

ζει ὁ έορτασμός τῶν αγίων Ταξιαρχῶν, στίς 8 Νοεμβρίου, σέ τέτοιο μάλιστα βαθμό, ὥστε ὁ Νοέμβριος σὸ λαϊκὸ έορτολόγιο, νὰ μπορεῖ κυριολεκτικὰ νὰ θεωρηθεῖ ὡς μήνας τῶν αγίων Ἀγγέλων. Γιὰ τὸν λαό μας, οἱ ἀρχάγγελοι Μιχαὴλ και Γαβριὴλ εἶναι ἐκεῖνοι πού, τὴν ὥρα του θανάτου, παίρνουν τίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ιδιότητα αὐτὴ εἶναι πού κυριαρχεῖ στὴν ἀντίστοιχη λαϊκὴ λατρευτική παράδοση, και προσδιορίζει και τίς λαϊκές ἐπωνυμίες τους: στὴ Σύμη, γιὰ παράδειγμα, ὀνομάζουν τὸν Ἀρχάγγελο Μιχαὴλ «Κουρκουιῶτη», ἐπειδὴ «κουρκουνά» (δηλ. χτυπᾶ) τὴν πόρτα ζητώντας τὴν ψυχὴ του ἀνθρώπου.

Στὴν Θράκη οἱ ἀνθρωποι προσπαθοῦσαν νὰ ἐξευμενίσουν τους Ἀρχαγγέλους με ζωοθυσίες πετεινῶν και ποικίλα ἀφιέρωματα, ἐνῶ στὴ Βιθυνία και στὴν Κύπρο ἀφιέρωναν στους ναούς τους τὰ ἄρρωστα παιδιά, ἐπικαλούμενοι τίς θεραπευτικές του ιδιότητες. Καὶ βέβαια εἶναι Πανελληνίως γνωστὴ ἡ τιμῆ του Ταξιάρχη Μιχαὴλ στὴ Σύμη, ὅπου ὁ «Πανορμίτης» ἀποτελεῖ τὸ παλλάδιο τῆς λαϊκῆς θρησκευτικότητας τῶν Συμιακῶν, με τὰ πολλὰ και ποικίλα ἀφιέρωματα πού σέ ὅλο τὸ Αἶγαῖο ἔρχιαν στὴ θάλασσα, μέσα στα μπουκάλια, ὥστε ἡ χάρι Του νὰ τὰ ὀδηγήσει στὴν ἀκτῆ μπροστά ἀπὸ τὸ μοναστήρι.

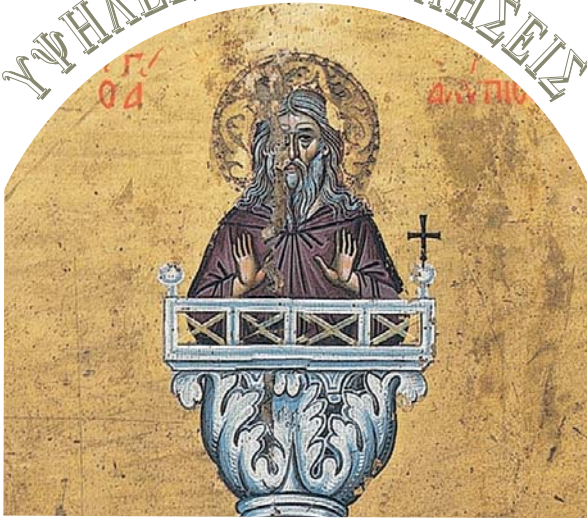
καὶ τὸ ὑπερβατικό. Εἶναι μάλιστα ἀξιοσημείωτο τὸ ὅτι ἡ λαϊκὴ εὐσέβεια ὀδηγεῖ σέ μιὰ οἰκειότητα του ἀνθρώπου πρὸς τίς ἀγγελικές δυνάμεις, χωρίς ὡστόσο νὰ χάνεται ὁ σεβασμός του λαϊκοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι τους. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι στὴν Αἶνο τῆς Θράκης, τὴν παραμονὴ τῆς έορτῆς, ἔπαιρναν μέσα σὸ σπίτι τὰ παπούτσια

τους, γιὰ νὰ μὴν τὰ δεῖ ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαὴλ, τους θυμηθεῖ και τους πάρει ἀπὸ τὴ ζωὴ.

Οἱ ἄγιοι Ἀγγελοι, εἶναι γιὰ τὸν λαό μας θερμοὶ προστάτες και βοηθοί, φρουροὶ και πράγγελοι του θεῖου θελήματος, κατέχουν δὲ μία θέση ἀνάμεσα στον ὑλικὸ κόσμο και τὸν Θεό. Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ιδιότητα τιμοῦν και οἱ τόσοι ναοὶ τους, σέ ὀλόκληρο τὸν ὀρθόδοξο κόσμο, ἀλλὰ και ἡ συχνότητα τῶν ἀντιστοιχῶν βαπτιστικῶν ὀνομάτων, πού συντελεῖ ὥστε τὴν ἡμέρα τῆς γιορτῆς τους νὰ έορτάζουν και πολλοὶ συνάνθρωποὶ μας. Ἐάν μάλιστα συνυπολογίσουμε τὴν λατρευτικὴ προσέλευση του κόσμου στους ναοὺς αὐτοῦς —οἱ προσκυνητές τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τῆς Θάσου ἀποτελεῖ ἐνδεικτικὸ παράδειγμα— καταλαβαίνουμε τὴν μοναδικὴ θέση πού οἱ Ἀρχάγγελοι ἔχουν στὴν λαϊκὴ λατρευτικὴ παράδοσή μας.

Ἐπὸ τὴν ἔννοια αὐτὴ, ὁ Νοέμβριος, μέσα σὸ πλῆθος τῶν θρησκευτικῶν έορτῶν και πανηγυρείων του, προβάλλει τὴν τιμῆ τῶν αγίων Ἀγγέλων, θυμίζοντας στους ἀνθρώπους τὴν δύναμη και τὴν συνεχή παρουσία του πνευματικοῦ κόσμου, πού περιβάλλει, συνεχεῖ και σκέπει τὴν ὑλικὴ δημιουργία, τὸν κόσμο ὅπως τὸν ἔπλασε ὁ Θεός Δημιουργός.

ΥΨΗΛΕΣ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΕΙΣ

ΣΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΜΑΣ υπάρχει πληθώρα επαγγελμάτων. Άλλα καταπιάνονται με τὰ «συνήθη» θέματα τῆς ζωῆς, μὰ κάποια εἶναι ἄγνωστα στό εὐρύ κοινό. Ὡστόσο, πολὺ ἀπαραίτητα καὶ ζωτικά.

Ἐδῶ, θὰ πάρουμε κάποιες ἀναλογίες ἀπὸ ἓνα ἐπάγγελμα ὑψηλῶν, θὰ λέγαμε, κλιμάκων ἐργασίας. Ἡ ὀνομασία τους: Ἐναερίτες, ἤ: Τεχνίτες ἀέρος-ἀέρος, τεχνικοὶ δηλαδή πού ἐργάζονται σέ μεγάλο ὕψος. Ὅπως στό στέγαστρο Καλατράβα, στίς κεραίες τηλεφωνίας, στοὺς βιομηχανικοὺς γερανοὺς, στίς καμινάδες καὶ ὑψικαμίνοους κ.ἄ. Στὴν Ἑλλάδα δὲν ξεπερνοῦν τοὺς 300. (Γιὰ τὴ γέφυρα Ρίου-Ἀντιρρίου ἔγινε «εἰσαγωγή» ἀπὸ τὴ Γαλλία).

Τὸ ἐπάγγελμά τους ἀπαιτεῖ πολὺ καλὴ φυσικὴ καὶ ψυχολογικὴ κατάσταση, νηφαλιότητα, ὑπευθυνότητα, «ἀφοβία», μετρημένες καὶ ζυγισμένες κινήσεις. Ἄλλὰ καὶ αὐστηρὴ προσήλωση στοὺς ἐργασιακοὺς κανόνες, ἀφοῦ «τὰ λάθη τους γίνονται μόνο μιὰ φορά», δηλαδή, ἂν συμβεῖ κάτι δυσάρεστο σέ ἐκεῖνο τὸ ὕψος, ἢ ἀπόληξή του θὰ εἶναι μοιραία, θανατηφόρα. Ἔτσι, δὲν ὑπάρχουν περιθώρια γιὰ ἀνευθυνότητα, βιασύνες, ἀμέλειες, ἀδιαφορία γιὰ τὰ συστήματα ἀσφάλειας. Ἄλλὰ οὔτε ὑπερέκθεση καὶ κακὲς συνεννοήσεις μὲ τοὺς συνεργάτες τους. Τὰ ὑλικά ἀγκύρωσης, ἀλλὰ καὶ τὰ σημεῖα ἀγκύρωσης (στηρίγματα), ἐπιμελῶς πιστοποιημένα· καὶ πολλαπλά, γιὰ τὸ ἐνδεχόμενο ὑποχώρησης καὶ ἀχρήστευσης τοῦ βασικοῦ σημείου στήριξης. Βέβαια, δὲν θὰ συμβοῦν ὅλα μαζί τὰ ἀρνητικὰ ἐνδεχόμενα, ἀλλὰ ποτὲ δὲν «θὰ ἀφεθεῖ στὴν τύχη του» οὔτε ἓνα ἀπ'

αὐτά. Ταυτόχρονα δέ, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀφήσουν νὰ τοὺς γίνει ἡ ἀυξημένη καὶ διαρκὴς ἐπικινδυνότητα τῆς δουλειᾶς τους ἀνασταλτικὸ ἄγχος καὶ φοβία.

Ὅλες αὐτὲς οἱ πτυχὲς τῶν ἐναερίτων μποροῦν νὰ μεταφερθοῦν «αὐτούσιες» στὴ ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ. Ὑπάρχουν ἀσφαλῶς δυὸ πολὺ θεμελιώδεις διαφορὲς. Ἡ ἀνύψωσή μας, ξεπερνᾷ κάθε ἀνθρώπινη κλίμακα μέτρησης· δὲν εἶναι μόνο κάποια μέτρα πάνω ἀπὸ τὸ χῶμα, ἀλλὰ φτάνει στό θρόνο τοῦ Θεοῦ. Καί: τὸ στήριγμά μας, ὁ Χριστὸς, δὲν ὑποχωρεῖ ποτέ· εἶναι βέβαιο καὶ ἀπόλυτα πιστοποιημένο. Καί –φυσικά– οἱ ἀμοιβὲς ἐργασίας εἶναι ἐδῶ ἀπείρως ὑψηλότερες ἀπὸ τοῦ ὅποιου ἐναερίτη.

Ἄρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα

Κάποιες περιπτώσεις ἁγιασμένων μορφῶν πού πέρασαν ἀπὸ τὸν πλανήτη παρουσιάζουν πιὸ συγκεκριμένη ὁμοιότητα μὲ τοὺς σημερινοὺς ἐναερίτες. Καθὼς οἱ εὐλογημένες αὐτὲς ὑπάρξεις, γιὰ νὰ καρπωθοῦν μὲ σιγουριά τίς οὐράνιες ἀμοιβὲς καὶ ἀναβάσεις, θέλησαν νὰ ἀνυψωθοῦν καὶ σωματικὰ ἀπὸ τὸ χοϊκὸ στοιχεῖο.

Μιὰ τέτοια ἀξιοσημείωτη περίπτωση εἶναι τοῦ Ἁγίου Ἀλυπίου τοῦ Κιονίτου (26 Νοεμβρίου). Μὲ θαυμαστὸ ζῆλο ξεκόπηκε τελείως ἀπὸ τὴ γῆ, καὶ ἀνέβηκε σ' ἓναν στύλο, φτιάχνοντας στὴν κορυφή του μιὰ ὑποτυπώδη ἐξέδρα κι ἓνα ἀπλὸ στέγαστρο. Ἄλλὰ, σύντομα ἐπανεξέτασε τὴν κατάσταση, καὶ κυριευμένος ἀπὸ ἀπόλυτη ἀγάπη γιὰ τὸν Κύριο, ζήτησε ἓνα τσεκούρι καὶ τὰ πέταξε ὅλα αὐτὰ καταγῆς, μένοντας τελείως ἀκάλυπτος, δεχόμενος καρτερικὰ ἥλιους, ἀνέμους, βροχές, παγωνιές. Μὲ τὸν ἥρωισμό αὐτὸ τοῦ Ἁγίου Ἀλυπίου, ὁ Διάβολος κατεξυτελισμένος, ἀνεχώρησε μακριὰ του, μὴ βρίσκοντας ἔδαφος νὰ στήσει τίς παγίδες του. Δὲν τοῦ ἄφησε περιθώρια ὁ Ἅγιος νὰ δρέψει τὸν παραμικρὸ (δαιμονικὸ) καρπὸ, ἀλλὰ –ἀντίθετα– προκάλεσε στὸν Ἅγιο Ἀλύπιο τὴ μέγιστη ἐπίγεια ἀνύψωση καὶ τὰ ἄφθαρτα στεφάνια δόξας.

Ἴδου, ἥρωισμός! Ἴδου, ἀνάβαση μὲ τὴν καλύτερη προοπτικὴ!

Ἄς ἔχουμε τὴν εὐχὴ του! Καί –ὅσο γίνεται– τὸν ἥρωισμό του! Αὐτὸν προέχει νὰ μιμούμαστε, καὶ ὄχι τόσο κάποιες συγκεκριμένες πράξεις τῶν Ἁγίων.

Ἀπὸ τὰ θαύματα τοῦ Πανορμίτη τῆς Σύμης

Πρωτ. Νεκταρίου Σαββίδη,
ὑπευθ. Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς
I. M. Βεροίας καὶ Ναούσης

Τοὺς μίλησε γιὰ τὸ ἱστορικὸ τοῦ μοναστηριοῦ καὶ σὲ λίγο φάνηκε καὶ ἡ Γερόντισσα. Ἄπλη καὶ πρόσχαρη. Δὲν εἶναι πολλὰ χρόνια πού δέχθηκε τὴν πρόσκληση τοῦ φιλομόναχου Ἐπισκόπου τῆς περιοχῆς καὶ ἐγκαταστάθηκε μὲ τὴν εὐχή τοῦ Γέροντά της ἐδῶ.

– Γερόντισσα, εὐλογεῖτε.

Τὴν εὐχή τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ Προδρόμου νὰ ἔχουμε.

– Θαυμάσαμε, εἶπαν οἱ προσκυνητές, τὴν ὑπέροχη φύση καὶ τὴν τοποθεσία τοῦ μοναστηριοῦ. Συμφώνησε ἡ Γερόντισσα.

– Ἔτσι εἶναι παιδιὰ μου. Ἄν Θεὸς προνοεῖ γιὰ ὅλη τὴ φύση καὶ τὴ δημιουργία, πόσο μᾶλλον γιὰ κάθε ἄνθρωπο. Εἶναι κοντὰ σὲ κάθε στιγμή τῆς ζωῆς μας. Ἄρκει ἐμεῖς νὰ ἀγωνιζόμαστε νὰ ζοῦμε σύμφωνα μὲ τὸ θέλημά Του. Ἐπεμβαίνει στὴ ζωὴ μας καὶ μᾶς βοηθᾷ. Εἶναι ζωντανὴ ἡ Παρουσία Του.

Κάτι πῆγε νὰ πεῖ περισσότερο, ἀλλὰ δίστασε.

– Συνεχίστε, ψιθύρισε κάποιος ἀπὸ τοὺς προσκυνητές.

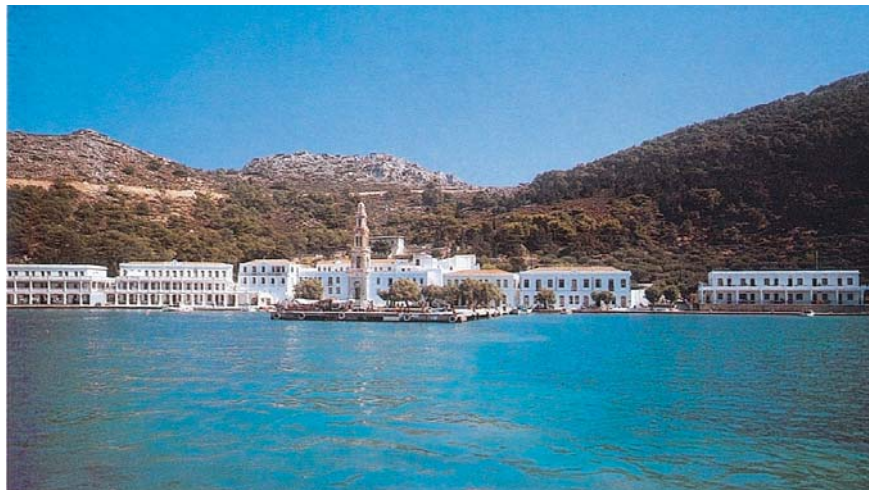
– Θὰ διηγηθῶ στὴν ἀγάπη σας ἓνα περιστατικὸ ἀπὸ τὴ ζωὴ μου. Τὸ ἀναφέρω πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. Τοῦ Πανορμίτη τῆς Σύμης.

– Τί σχέση ἔχετε ἐσεῖς Γερόντισσα, μὲ τὸ μακρινὸ Πανορμίτη τῆς Δωδεκανήσου;

– Θὰ σᾶς πῶ.

Ἄπὸ καιρὸ σχεδίαζαν νὰ πᾶνε νὰ προσκυνήσουν στὸ μοναστήρι τοῦ Τ. Προδρόμου πού βρίσκεται σκαρφαλωμένο στὰ ἥρωικὰ βουνὰ τῆς Μακεδονίας. Καὶ ὅταν τὸ κατάφεραν, μὲ χαρὰ ὀδήγησαν τὰ βήματά τους στὸ μοναστήρι, ποῦναι ἄλλωστε, ὅπως κάθε μοναστήρι, ὄαση πνευματικὴ.

Ἄνοιξη ἦταν, ἐποχὴ πού ἡ φύση ἔχει βάλει ὅλη της τὴ δύναμη γιὰ νὰ ὑμνήσει μὲ τὰ ποικίλα χρώματά της τὸν Δημιουργό της. Ἀπολάμβαναν μέσα ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο ὅλη τὴ διαδρομὴ. Ἄφησαν πίσω τους τὸν πλούσιο κάμπο καὶ ἄρχισαν νὰ ἀνεβαίνουν τοὺς πρόποδες τοῦ πανέμορφου βουνοῦ. Μοσχοβολοῦσε τὸ θυμάρει καὶ ὅσο ἀνέβαιναν τόσο περισσότερο γινόταν ὑπέροχο τὸ τοπίο. Ἄπὸ ψηλὰ φαινόταν ὅλος ὁ μακεδονικὸς κάμπος μέχρι πού ἔπαιρνε τὸ μάτι σου, ὡς τὸ Θερμαϊκὸ κόλπο. Θεά μαγευτικὴ. Τὸ δάσος πού ὀλοένα ἀνέβαιναν ἦταν γεμάτο ἀπὸ ὀξυές, καστανιές, δρῦς καὶ πυκνὴ βλάστηση. Ποιὰ ψυχὴ δὲ θὰ ἔστρεφε τὸ βλέμμα της στὸν οὐρανὸ καὶ δὲ θὰ δοξολογοῦσε τὸν Κτίστη τοῦ παντός; Μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις ἔφτασαν οἱ προσκυνητές στὸ μοναστήρι. Ἄφησαν πίσω τους τὴ μικρὴ, ἀλλὰ τόσο περιποιημένη καὶ γεμάτη λουλούδια αὐλὴ καὶ ἀντίκρισαν τὸ καθολικὸ μὲ τους τρεῖς τρούλους νὰ προβάλλουν σὲ πρωτότυπο σχῆμα πάνω ἀπὸ τὴν πέτρινη σκεπὴ. Τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ καθολικοῦ μὲ τὸ ξυλόγλυπτο τέμπλο, τὴ θαυματουργὴ εἰκόνα τοῦ Τιμίου Προδρόμου γαληνεύουν κάθε ἐπισκέπτη. Ἄφοῦ προσκύνησαν πέρασαν γιὰ κέρασμα στὸ ἀρχονταρῆκι ἀπὸ τὴ μοναχὴ πού εἶχε τὸ συγκεκριμένο διακόνημα.

Ἄρχισε τὴ διήγηση κι ὄλοι κρεμάστηκαν ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς. Ἀκόμη καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ ἠσύχασαν γιὰ νὰ ἀκούσουν.

– Θὰ σᾶς πᾶω πολλὰ χρόνια πίσω. Στὸ ὄμορφο νησὶ τῆς Κιμῶλου ποὺ γεννήθηκα. Σὰν μικρὸ παιδί, ὅπως μοῦ ἔλεγαν οἱ γονεῖς μου, ἦμουν ζωηρὸ καὶ ἀεικίνητο. Ὡσπου ξαφνικὰ ἀρρώστησα. Ἐπessa στὸ κρεβάτι καὶ μάλιστα μὲ ἀρρώστια βαριά. Ὁ νεαρὸς ἀγροτικὸς γιατρὸς ποὺ μὲ ἐξέτασε διέγνωσε πολιομυελίτιδα Ἄρρώστια ποὺ καταλήγει σὲ μυϊκὴ ἀτροφία δηλαδή σὲ ἀναπηρία. Ὁργανωμένο νοσοκομεῖο δὲν ὑπῆρχε καὶ ἡ μεταφορὰ στὸν Πειραιᾶ ἦταν δύσκολη καὶ ἐπείγουσα. Ὅμως ἔπρεπε νὰ γίνεῖ. Οἱ γονεῖς μου, ἐνῶ ἦμουνα μὲ ὑψηλὸ πυρετὸ καὶ σὲ ἀκίνησια, μὲ ἔβαλαν στὸ καράβι γιὰ τὸν Πειραιᾶ. Ἄν προλάβαιναν καὶ ἂν γινόμουνα καλά. Ζήτημα ζωῆς καὶ θανάτου. Ἦταν ὅμως ἄνθρωποι μὲ μεγάλη πίστη καὶ βαθιὰ εὐλάβεια. Εὐλογημένοι. Ὅλα τὰ ἀνέθεσαν στὸ Θεό. Εἶχαν σὲ εὐλάβεια τὸν Ἀρχάγγελο τῆς Σύμης. Τὸν Πανορμίτη. Ἀμέσως ζήτησαν τὴν βοήθειά του. Πῶς ὅμως θὰ πεῖτε ἀφοῦ ἐπικοινωνία δὲν ὑπῆρχε καὶ ἡ Κίμωλος εἶναι πολλὰ μίλια μακριὰ καὶ στὴν ἄλλη πλευρὰ τοῦ Αἰγαίου; Καὶ ὅμως παιδιὰ μου, ὅπου ὑπάρχει πίστη ἀληθινή δὲν ὑπάρχουν ἐμπόδια καὶ ἀποστάσεις. Ὁ πατέρας μου μέσα σὲ ἓνα μι-

κρὸ κασελάκι ἔβαλε λάδι, θυμίαμα, καρβουνάκια καὶ τὸ ὄνομά μου. Ἐκλείσε τὸ κιβώτιο μὲ πίσσα γιὰ νὰ μὴν βραχεῖ τὸ περιεχόμενο καὶ καθὼς ξεκινούσε τὸ καράβι ἀπὸ τὴν Κίμωλο γιὰ τὸν Πειραιᾶ ποὺ ἔπρεπε νὰ πᾶμε, τὸ ἔριξε στὸ παραγμένο πέλαγος. Δυνατὴ προσευχὴ ξέσπασε μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ πατέρα μου γιὰ νὰ φτάσει τὸ κιβώτιο ποὺ ρίχθηκε στὴ θάλασσα στὸν Πανορμίτη, στὴν Σύμη, στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ Αἰγαίου. Νὰ ἐπέμβει ὁ Ἀρχάγγελος γιὰ νὰ σωθεῖ τὸ παιδάκι του, ποὺ χανόταν ἀπὸ τὴν φοβερὴ ἀρρώστια, δηλαδή ἐγὼ ποὺ σας ὀμιλῶ.

– Εἶναι δυνατὸν νὰ γίνεῖ κάτι τέτοιο, ρώτησε διστακτικὰ κάποιος ἀπὸ τοὺς προσκυνητές. Ἐνα ἀκυβέρνητο κουτάκι νὰ ἐπιπλέει στὸ πέλαγος καὶ νὰ πρέπει πᾶει σὲ συγκεκριμένο προορισμό;

– Καὶ ὅμως παιδιὰ μου. Ἐμεῖς ἐνῶ φτάσαμε στὸν Πειραιᾶ γιὰ τὴν νοσηλεία, τὸ μικρὸ δεματάκι διέπλευσε κάτω ἀπὸ τὶς φτεροῦγες τοῦ Ἀρχαγγέλου ὅλο τὸ Αἶγαῖο πέλαγος καὶ ἔφτασε στὸν Πανορμίτη, στὴ Σύμη! Τὸ πῆραν ἀπὸ τὴν προκουμαῖα στὸ μοναστήρι. Τὸ ἀνοιξαν. Πῆραν εὐλαβικὰ τὸ λάδι γιὰ νὰ τὸ ἀνάψουν στὸ κανδήλι τοῦ Ἀρχαγγέλου.

Σιγὴ ἐπικράτησε γιὰ μίαν στιγμὴ στὸ ἀρχονταρῖκι καὶ ἡ Γερόντισσα συγκινημένη συνέχισε. Ἐγὼ ἔγινα ἀμέσως καλά. Μὲ θεράπευσε ὁ Πανορμίτης. Ξανάγινα τὸ ζωηρὸ παιδάκι, ἐνῶ τώρα θὰ ἦμουν στὴν καλλίτερη περίπτωση ἀνάπηρη! Μετὰ ἀπὸ λίγο καιρὸ λάβαμε καὶ γράμμα, ποὺ εὐλαβικὰ φυλάμε, ἀπὸ τὸ μοναστήρι τοῦ Πανορμίτη ποὺ ἀνέφερε πῶς παρέλαβαν τὸ δέμα. Πρόσφατα ἀξιώθηκα, νὰ προσκυνήσω τὴν Χάρη τοῦ Πανορμίτη καὶ νὰ τοῦ πῶ ὅτι ὀφείλω σὲ αὐτὸν τὴν ζωὴ μου καὶ τὸ ἀγγελικὸ σχῆμα ποὺ φορῶ!

Ἀπόλυτη ἠσυχία ἀπλώθηκε στὸ ἀρχονταρῖκι μὲ τὸ τέλος τῆς διήγησης ἀπὸ τὴν Γερόντισσα. Λὲς καὶ σὲ ὄλους ὅσους ἄκουγαν χύθηκε μίαν σταλαγματιὰ ἀπὸ τὴν χάρη τοῦ Πανορμίτη μέσα τους. Πῆραν τὴν εὐχὴ τῆς Γερόντισσας καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐπιστροφή. Κανεὶς δὲν ἔλεγε τίποτε στὸ αὐτοκίνητο. Μόνο μίαν μυστικὴ καρδιακὴ προσευχὴ ἀνέβαινε ἀπ' ὄλους στὸν προεξάρχοντα τῶν Ἀγγελικῶν Δυνάμεων: «Σκέπασον καὶ ἡμᾶς ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερυγῶν σου μέγιστε Μιχαὴλ Ἀρχάγγελε».

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Σύναξη τῶν Προκαθημένων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν

Συνήλθαν ἀπὸ 10 ἕως 12 Ὀκτωβρίου στὸ Φανάρι, μετὰ ἀπὸ πρόσκληση καὶ ὑπὸ τὴν προεδρία τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, οἱ Προκαθημένοι καὶ οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἀνακήρυξης τοῦ ἔτους αὐτοῦ ὡς ἔτους τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου. Ὅσοι συμμετείχαν, μὲ πλήρη ἐπίγνωση τῆς σοβαρότητος τῶν προβλημάτων ποὺ διαρκῶς διογκοῦνται στὴν ἀνθρωπότητα καὶ ἀγωνιζόμενοι γιὰ τὴν ἄμεση ἀντιμετώπισή τους ὡς «*ὑπηρεταὶ Χριστοῦ καὶ οἰκονόμοι μυστηρίων Θεοῦ*» (Α' Κορ. 4,1), διεκήρυξαν ἀπὸ τὴν ἔδρα τῆς Πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας καὶ ἐπαναβεβαίωσαν τὰ ἀκόλουθα: α) Τὴν ἀταλάντευτον θέσιν καὶ ὑποχρέωσιν ἡμῶν πρὸς διασφάλισιν τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῇ «*ἀπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει*» (Ἰούδα 3) τῶν Πατέρων ἡμῶν, τῇ αὐτῇ κοινῇ Θεῖα Εὐχαριστία, καὶ τῇ πιστῇ τηρήσει τοῦ κανονικοῦ συστήματος διακυβερνήσεως τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῆς ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ εἰρήνης διευθετήσεως τῶν ἐκάστοτε τυχόν ἀναφυομένων προβλημάτων εἰς τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις ἡμῶν. β) Τὴν βούλησιν ἡμῶν διὰ τὴν ταχεῖαν θεραπείαν πάσης κανονικῆς ἀνωμαλίας προελθούσης ἐξ ἱστορικῶν συγκυριῶν καὶ ποιμαντικῶν ἀναγκῶν, ὡς ἐν τῇ λεγομένῃ Ὁρθοδόξῳ Διασπορᾷ, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ὑπερβάσεως πάσης τυχόν ξένης πρὸς

τὴν Ὁρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν ἐπιρροῆς. Πρὸς τοῦτο, χαιρετίζομεν τὴν πρότασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νὰ συγκαλέσῃ διὰ τὸ θέμα τοῦτο, ὡς καὶ διὰ τὴν συνέχισιν τῆς προετοιμασίας τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, Πανορθοδόξους Διασκέψεις ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς ἔτους 2009, εἰς τὰς ὁποίας, συμφώνως πρὸς τὴν ἰσχύσασαν πρὸ τῶν Πανορθοδόξων Διασκέψεων τῆς Ρόδου τάξιν καὶ πρακτικὴν, θὰ προσκαλέσῃ ἀπάσας τὰς Ἀὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας. γ) Τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν ὅπως, παρὰ τὰς οἰασδήποτε δυσκολίας, συνεχίσωμεν τοὺς θεολογικοὺς διαλόγους μετὰ τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν, ὡς καὶ τοὺς διαθρησκειακοὺς διαλόγους, ἰδιαίτερος μετὰ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ Ἰσλάμ, δοθέντος ὅτι ὁ διάλογος ἀποτελεῖ τὸν μόνον τρόπον ἐπιλύσεως τῶν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων διαφορῶν, ἰδιαίτερος εἰς μίαν ἐποχὴν, ὡς ἡ σημερινή, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ παντοῖαι διαιρέσεις, περιλαμβανομένων καὶ ἐκείνων ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας, ἀπειλοῦν τὴν εἰρήνην καὶ ἐνότητα τῶν ἀνθρώπων. δ) Τὴν ὑποστήριξιν ἡμῶν πρὸς τὰς πρωτοβουλίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καθὼς καὶ ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, διὰ τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἡ σημερινὴ οἰκολογικὴ κρίσις, ὡς ὀφειλομένη καὶ εἰς πνευματικοὺς καὶ ἠθικοὺς λόγους, καθιστᾷ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

έπιτακτικὸν τὸ χρέος τῆς Ἐκκλησίας ὅπως συμβάλλῃ διὰ τῶν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς πνευματικῶν μέσων, εἰς τὴν προστασίαν τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς ἀνθρωπίνης ἀπληστίας. Πρὸς τοῦτο ἐπαναβεβαιούμεν τὸν καθορισμὸν τῆς 1ης Σεπτεμβρίου, πρώτης ἡμέρας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ὡς ἡμέρας εἰδικῶν προσευχῶν διὰ τὴν προστασίαν τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑποστηρίζομεν τὴν

εἰσαγωγὴν τοῦ θέματος τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος εἰς τὴν κατηχητικὴν, κηρυγματικὴν καὶ ἐν γένει ποιμαντικὴν δρᾶσιν τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ὡς τοῦτο ἤδη συμβαίνει εἰς ὠρισμένας ἐξ αὐτῶν. ε) Τὴν ἀπόφασιν ὅπως προβῶμεν εἰς τὰς ἀναγκαίας ἐνεργείας, ἵνα συσταθῇ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην τῶν θεμάτων βιοηθικῆς, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ κόσμος ἀναμένει καὶ τὴν τοποθέτησιν τῆς Ὁρθοδοξίας».

Χειροτονίες – Χειροθεσίες στὴν Ἱ. Μ. Σταγῶν καὶ Μετεώρων

Στὶς 11.10.08 ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Σεραφεῖμ, στὴν Ἱ. Μ. Βαρλαάμ, χειροτόνησε σὲ Διάκονο τὸν κ. Ἡλία Χονδρό, ὁ ὁποῖος ἐκπαιδεύθηκε σχετικὰ στὸ Μοναστήρι. Τὸν ἴδιο ὁ Σεβ. χειροτόνησε σὲ Ἱερέα τὴν Κυριακὴ 12.10.08 στὸν Ἱ. Ναὸ τῆς Βασιλικῆς. Εἶναι ὁ 46ος Ἱερέας ποὺ χειροτονήθηκε ἀπὸ τὸν κ. Σεραφεῖμ ὡς Ἐφημέριος στὸ διάστημα τῆς Δεκαεπταετίας του στὴν Ἱ. Μ. Σταγῶν καὶ Μετεώρων. Τὴν Παρασκευὴ 10.10.08 στὸ τέλος τοῦ Ἑσπερινοῦ ὁ Σεβ. χειροθέτησε σὲ Ἀρχιμανδρίτες στὴν Ἱ. Μονὴ Βαρλαάμ τοὺς δύο ἀδελφούς της Ἱερομονάχους Βαρλαάμ Νιαβῆν καὶ Νήφωνα Καψάλην, ποὺ ἐξυπηρετοῦν συχνὰ στὴ λατρεία καὶ στὸ κήρυγμα Ἱ. Ναοῦς καὶ ἄλλες Ἱ. Μονές τῆς Ἐπαρχίας μας. Κατὰ τὸ παρελθὸν τρίμηνο γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ εἶχε χειροθετήσει σὲ Ἀρχιμανδρίτες δύο

ἀκόμη ἱερομονάχους, τὸν Ἰωάσαφ Μακρῆν ἀδελφὸν τῆς Ἱ. Μονῆς Μεταμορφώσεως καὶ τὸν Βενέδικτον Ζαχαράκη, ἀδελφὸν τῆς Ἱ. Μονῆς Βαρλαάμ. Καὶ οἱ τέσσερις εἶναι ἐξαιρετοὶ νέοι καὶ μοναχοί, πτυχιούχοι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Παρὰ ἄλλως οἱ ἀνάγκες γιὰ ἐξυπηρέτηση σὲ Βρεφονηπιακὸ Σταθμὸ καὶ ἄλλων μικρῶν παιδιῶν ὤθησαν τὸν κ. Σεραφεῖμ νὰ ἀποφασίσῃ τὴν ἀνοικοδόμησιν ἑνὸς ἀκόμη Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ στὴν Καλαμπάκα. Σὲ εὐρύχωρο οἰκόπεδο, ποὺ παραχωρήθηκε ἀπὸ τὸν Δήμο Καλαμπάκας (παραπλευρῶς τοῦ νεόδμητου Ἱ. Ν. Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Καλαμπάκας), ἔχει ἤδη ἀρχίσει καὶ οἰκοδομεῖται ὁ Βρεφονηπιακὸς Σταθμὸς. Ἔργο μεγάλης κοινωνικῆς σημασίας καὶ προσφορᾶς.

Καὶ τέταρτο πυροσβεστικὸ ὄχημα ἀπὸ τὴν Ἱ. Μ. Κορίνθου

Στὶς 25.10.08 στὸν Ἱ. Ν. τοῦ Ἀποστόλου Παύλου Κορίνθου, μετὰ τὸν καθιερωμένον Ἀγιασμό, ὁ Σεβ. Κορίνθου κ. Διονύσιος, παρέδωσε στὸν Δήμαρχο Στυμφαλίας κ. Κ. Λέγγα, Πυροσβεστικὸ Ὅχημα, ἐλαφροῦ τύπου, πλήρως ἐξοπλισμένο, δωρεὰ τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου. Πρόκειται γιὰ τὸ τέταρτο ποὺ παραδόθηκε ἀπὸ τὴν Ἱ. Μητρόπολη μετὰ τὰ ἄλλα τρία πανομοιότυπα ποὺ προσφέρθηκαν στοὺς Δή-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

μους Τενέας, Φενεοῦ καὶ Σικυῶνος. Οἱ προσφορές αὐτές, σηματοδοτοῦν συμβολισμό μὲ πολλές παραμέτρους καὶ ἀποδεικνύουν στήν πράξη τήν περιβαλλοντική εὐαισθησία τοῦ Σεβ. κ. Διονυσίου καὶ τήν κατὰ τὸ δυνατόν συμβολή τῆς Ἱ. Μ. Κορίνθου γιὰ τήν προστασία τοῦ ἐπαπειλούμενου νὰ καταστραφεί ὁλοσχερῶς πανέμορφου Κορινθιακοῦ δασικοῦ πλούτου, ἀπὸ τοὺς πάσης μορφῆς πυρομανεῖς, καὶ τοὺς οἰκοπεδοφάγους, ποὺ ἐν πολλοῖς τὰ ἔχουν ἀποψιλώσει, γιὰ ἔκνομους καὶ ἰδιοτελεῖς

σκοπούς. Ἄλλὰ πέραν τῶν ἄλλων ἡ ἐνέργεια αὐτὴ ἔχει διδακτικὸ χαρακτήρα. Θέλει νὰ συμβάλλει ὥστε νὰ ὑπάρξουν καὶ ἄλλοι μιμητὲς ποὺ εὐτυχῶς, ἔστω δειλὰ, ἄρχισαν νὰ ὑπάρχουν στὸ Νομό. Ἡ δωρεὰ δὲν εἶναι καθόλου τυχαία, γιὰτί στοχεύει στήν ἐνίσχυση τοῦ Ἐθελοντικοῦ θεσμοῦ τῆς δασοπροστασίας, ποὺ ὅπως ἀποδείχτηκε στήν περιοχὴ συστήθηκε καὶ ἐνεργοποιήθηκε προγραμματισμένα ἀπὸ τοὺς οἰκείους Δήμους, τὰ δὲ ἀποτελέσματα, κατὰ τὸ ἐφετινὸ καλοκαίρι, ἦταν πασιφανῆ καὶ αἰσιόδοξα.

Ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὶς Βρυξέλλες

Κατόπιν προσκλήσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς πραγματοποιήθηκε ἐνημερωτικὴ ἐπίσκεψη Σεβασμιωτῶν Μητροπολιτῶν, Ἀνωτέρων Κληρικῶν, Συνεργατῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ διακεκριμένων Νομικῶν καὶ Δικαστικῶν, στὰ θεσμικὰ ὄργανα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως στὶς Βρυξέλλες, ἀπὸ 14 ἕως 16 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. Στὴν ἐπίσκεψη αὐτὴ συμμετείχαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος, Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Γεώργιος, καὶ Παροναξίας κ. Καλλίνικος, οἱ Ἀρχιμ. Ν. Παρασκευᾶκος, Γραμματέας τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων καὶ Συντομιστῆς Ὑποθέσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Ἀ. Ἀβραμιώτης, Δ/ντῆς Διοικήσεως τῆς Ε.Κ.Υ.Ο. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Χρ. Παπαθανασίου, Ἱεροκήρυκας τῆς Ι.Α.Α. Ἱ. Νικολόπουλος,

Γραμματέας τῆς Ι.Α.Α., Καραμούζης Ἰωάννης, Συνεργάτης τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων καὶ Ἱεροκήρυκας τῆς Ἱ. Μ. Χαλκίδος, ὁ Πρωτ. κ. Κυρ. Τσουρός, Γραμματέας τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Αἱρέσεων καὶ Μέλος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, καὶ ἀρκετὰ λαϊκὰ στελέχη τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ἐπισκέπτες συναντήθηκαν μὲ τὸν Σεβ. Βελγίου κ. Παντελεήμονα καὶ τοὺς Βοηθοὺς Ἐπισκόπους Εὐμενείας κ. Μάξιμο καὶ Σινώπης κ. Ἀθηναγόρα, μὲ τοὺς Εὐρωβουλευτὲς κ. Ἱ. Βαρβιτσιώτη, κα Εὐ. Τζαμπάζη καὶ κ. Δ. Παπαδημούλη, μὲ τὸν Ἑλληνα Ἐπίτροπο γιὰ τὸ Περιβάλλον κ. Στ. Δήμα καὶ τὸν Σλοβάκο Ἐπίτροπο γιὰ τὸν Πολιτισμὸ καὶ τὴν Ἐκπαίδευση κ. Jan Figel, μὲ τὸν Πρέσβη τῆς Ἑλλάδος στὸ Βέλγιο κ. Γ. Παπαδόπουλο, τὸν Μόνιμο Ἀντιπρόσωπο τῆς Ἑλλάδος στὴν Ε.Ε., Πρέσβη κ. Β. Κασκαρέλλη καὶ πολλοὺς ἀκόμη διευθυντὲς τομέων τῶν θεσμικῶν ὀργάνων τῆς Ε.Ε. Οἱ συζητήσεις ἐπικεντρώθηκαν στὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης καὶ στὴν συνθήκη τῆς Λισαβώνας, στὸν διάλογο τῆς Ε.Ε. μὲ τὴν Ἐκκλησίαν, στὴν σπουδαιότητα τῆς περιβαλλοντικῆς πολιτικῆς τῆς Ε.Ε., στὴν ἀνάγκη γιὰ προστασία τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς, στὰ θεμελιώδη καὶ ἀνθρώπινα δικαίωματα, στὴν μεταβάστευση καὶ στὴ διεύρυνση τῆς Ε.Ε.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Δραστηριότητες τῆς Ἱ. Μ. Σύρου

Στις 13.10.08 ὁ Σεβ. Σύρου κ. Δωρόθεος παρέστη στὴν τελετὴ βράβευσης τῶν ἀριστούχων ἀποφοίτων Λυκείου τῆς Σύρου ἀπὸ τὸ Ὑποκατάστημα τῆς «EUROBANK», ποὺ ἔλαβε χώρα στὸ Ξενοδοχεῖο «Ἑρμῆς» στὴν Ἑρμούπολη. Στὸ σύντομο χαιρετισμὸ του, συνεχάρη τὴν Τράπεζα καὶ τὰ Διευθυντικὰ τῆς στελέχη γιὰ τὴν πρωτοβουλία τους, εὐχήθηκε ἡ Τράπεζα νὰ σταθεῖ ὀρθια στὴν παγκόσμια οἰκονομικὴ κρίση καὶ τόνισε ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία στηρίζει πολλοὺς σπουδαστές, γιὰτὶ πιστεύει σ' αὐτοὺς καὶ τὶς δυνατότητές τους. Στις 15.10.08 ἐξάλλου ὁ κ. Δωρόθεος τέλεσε τὸν Ἅγιασμὸ γιὰ τὴν ἔναρξη τῶν μαθημάτων, περιόδου 2008-2009, τῆς Σχολῆς Ἁγιογραφίας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ἀπὸ ὅπου καὶ ἡ φωτογραφία. Μετὰ τὸ πέρασ τοῦ Ἅγιασμοῦ, ὁ Σεβ. δήλωσε: «Ἀπὸ σήμερα, ἀρχίζει καὶ πάλι ἡ δραστηριότητα τοῦ Ἐργαστηρίου Βυζαντινῆς Ἁγιογραφίας τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως, ποὺ βρίσκεται δίπλα στὸ Μητροπολιτικὸ Μέγαρο, στὸ χῶρο ποὺ στεγαζόταν τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Μουσεῖο, πάνω ἀπὸ τὸ Ἐργαστήρι Δημιουργικῆς Ἀπασχόλησης Παιδιῶν. Τὰ μαθήματα θὰ παραδίδονται κάθε

Τετάρτη, 5-8 μ.μ., ἀπὸ τοὺς ἐκλεκτοὺς μας συνεργάτες Παναγιώτη καὶ Νίκο Μεταξᾶ. Ὑπεύθυνη ἔχει ὀρισθεῖ ἡ Μοναχὴ Θεονύμφη Βοσκουδάκη... Ὅπως συμφωνήσαμε μὲ τοὺς δασκάλους καὶ τοὺς μαθητές, κατὰ τὴν περίοδο τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ἡ Ἱερά μας Μητρόπολη θὰ διοργανώσῃ τὴν πρώτη Ἐκθεση Εἰκόνων, ποὺ δημιούργησαν οἱ μαθητές τοῦ Ἁγιογραφικοῦ Ἐργαστηρίου, γιὰ νὰ δεῖ ὁ λαὸς μας καὶ νὰ θαυμάσῃ τὰ ἔργα τους καὶ νὰ ἐπαινέσῃ τὴ δημιουργικότητά τους».

Ἡμερίδα γιὰ τοὺς συνεργάτες τοῦ κέντρου Γάμου στὴν Ἱ. Μ. Φθιώτιδος

Ἡ κατασκευαστικὴ Θ. Λειτουργία, ποὺ τελέστηκε στὶς 11.10.08 στὸ Καθολικὸ τῆς ἱστορικῆς Ἱ. Μ. Παναγίας Δαμάστας, ὅπου χοροστάτησε καὶ μίλησε ὁ Σεβ. Φθιώτιδος κ. Νικόλαος, ἦταν ἡ καλύτερη εἰσαγωγή καὶ προετοιμασία γιὰ τὴν Ἡμερίδα, ποὺ ἀκολούθησε. Στὴν φιλόξενη τράπεζα τοῦ Μοναστηριοῦ, ὅπου μὲ πολλὴ ἀγάπη ἡ γερόντισσα Ἰωάννα καὶ ἡ ὑπόλοιπη Ἀδελφότητα εἶχαν ἐτοιμάσει ἕνα πλούσιο πρῶινό, προηγήθηκε σύντομη γνωριμία καὶ παρουσίαση τῶν συμμετεχόντων. Στὴ συνέχεια ὁ Σεβ. καλωσόρισε τοὺς περίπου σαράντα Συνεργάτες τοῦ Κέντρου Γάμου, τοιζόντας ὅτι ἡ ποιμαντικὴ μέρι-

μνα γιὰ τὸν γάμο καὶ τὴν οἰκογένεια ἔχει οὐσιώδη σημασία γιὰ ὁλόκληρη τὴν Ἐκκλησία. Ὁ ὁμ. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἄλ. Σταυρόπουλος μὲ συγκροτημένο θεολογικὸ λόγο ἔδωσε τὸ στίγμα τοῦ ἐπιστημονικοῦ συνεργάτη ἐνὸς Κέντρου Γάμου καὶ Οἰκογένειας. Ἀκολούθησε γιὰ ἀρκετὴ ὥρα διάλογος καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς παρευρισκομένους ἔλαβαν τὸ λόγο, κατέθεσαν προτάσεις καὶ διατύπωσαν τὶς ἀπορίες τους. Ἐπικροτήθηκε ἐπίσης ἡ πρόταση τοῦ Σεβ. νὰ ἐπαναληφθεῖ μέσα στὶς γιορτές μίᾳ ἀκόμα συνάντησιν συνεργατῶν, μαζὶ μὲ τὰ παιδιά τους, σὲ ἐνοριακὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Λαμίας.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Η «Άλληλεγγύη» στους Άθιγγάνους τής Κορίνθου

Τους άθιγγάνους που διαμένουν σε καταυλισμό τής Κορίνθου επισκέφτηκε στις 15.10.08 κλιμάκιο τής ΜΚΟ Άλληλεγγύη οι εκπρόσωποι τής οποίας τους πρόσφεραν ενάμιση τόνο ανθρωπιστικής βοήθειας αποτελούμενη από ρούχα, παιχνίδια, ύποδήματα, φάρμακα, είδη έξοπλισμού, πιστή στη δέσμευσή της να βοηθεί όλους όσοι έχουν ανάγκη ανεξάρτητα από φυλή, χρώμα και θρησκεία. Στο συγκεκριμένο καταυλισμό διαμένουν περίπου χίλια άτομα, ανάμεσά τους και πάρα πολλά παιδιά, τα όποια δέν έκρυψαν τήν χαρά τους όταν αντίκρισαν τα κιβώτια με τα παιχνίδια.

Μνήμη Όσιου Δαυίδ του Γέροντος

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα αλλά και κατάνυξη τελέσθηκε τὸ διήμερο 31 Ὀκτωβρίου - 1 Νοεμβρίου 2008, ἡ ἐτήσια πανηγυρὴ τῆς μνήμης τοῦ Ὁσίου Δαυὶδ τοῦ Γέροντος καὶ θαυματουργοῦ, ἰδρυτοῦ καὶ κτίτορος τῆς ὁμωνύμου Ἱ. Μονῆς, ἡ ὁποία βρίσκεται στὴν περιοχή τῶν Ροβιδῶν Λίμνης τῆς Β. Εὐβοίας. Στὸν Πανηγυρικό Ἑσπερινὸ καὶ τὴν Παράκληση τοῦ Ὁσίου, τὴν παραμονὴ τῆς Ἑορτῆς, χοροστάτησε ὁ Σεβ. Χαλκίδος καὶ τὸ θεῖο λόγο κήρυξε ὁ Ἱεροκῆρυκας Ἀρχιμ. π. Δαμ. Μάκρας. Μετὰ τὸν Ἑσπερινὸ καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς νύκτας, τελέσθηκε Ἱερὰ Ἀγρυπνία. Τὴν κυριώνημῃ ἡμέρα προεξῆρχε στὴν Θ. Λειτουργία ὁ Σεβ κ. Χρυσόστομος καὶ τὸ θεῖο λόγο κήρυξε ὁ Ἱεροκῆρυκας Ἀρχιμ. π. Φ. Θεοχάρης. Στὴν Ἀπόλυση τῆς Θ. Λειτουργίας, ὁ κ. Χρυσόστομος, κατόπιν προτάσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἀπένευμε τὸ ὀφθίκιο τοῦ Ἀρχιμανδρίτου στὸν Ἱερομόναχο π. Γ. Ἐμμανουηλίδη καὶ εὐχήθηκε στὸν Γέροντα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ σὲ ὅλους τοὺς ἀδελφούς, ὁ Θεὸς νὰ τοὺς ἐνισχύει στὸν ἀγώνα τους, ὥστε τὸ Μοναστήρι τοῦ Ὁσίου Δαυὶδ νὰ ἀποτελεῖ πάντοτε καταφύγιο καὶ τόπο πνευματικῆς ἀνά-

παυσης ὄλων τῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν, ἐνῶ παράλληλα ἐπεσήμανε τοὺς πιστοὺς ὅτι τὰ Μοναστήρια εἶναι τόποι προσευχῆς καὶ ἡσυχίας καὶ ἡ προσφορὰ τους πάντοτε στὸν κόσμο ὑπῆρχε ἐξέχουσα καὶ σημαντικὴ. Τὴν Κυριακὴ 16 Νοεμβρίου 2008 στὴ Θεία Λειτουργία θὰ τελεστεῖ καὶ τὸ ἐτήσιο Μνημόσυνο τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος καὶ Ἡγουμένου τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀρχιμ. Ἰακώβου Τσαλίκη, με ἀφορμὴ τὴν συμπλήρωση δεκαεπτὰ ἐτῶν ἀπὸ τὴν Κοίμησή του (21 Νοεμβρίου 1991).

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Κήρυγμα καὶ Παράδοση (β')

Γεωργίου Π. Πατρώνου
Όμοσ. Καθηγητοῦ
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

3. Τὸ κήρυγμα στὴν ἀποστολικὴ ἐποχὴ καὶ στὴν πατερικὴ παράδοση

Στὴν ἀποστολικὴ καὶ ἀρχαία λειτουργικὴ παράδοση τὸ κήρυγμα κατεῖχε ἀναμφισβήτητα κεντρικὴ θέση καὶ ἀποτελοῦσε ἀναπόσπαστο λειτουργικὸ στοιχεῖο στὶς Κυριακὲς εὐχαριστιακὲς συνάξεις. Στὶς συνάξεις αὐτὲς ἡ ἀνάγνωση σύντομων ἐπιστολῶν τῶν Ἀποστόλων ἢ τμημάτων διαφόρων εὐαγγελικῶν καὶ ἀποστολικῶν περικοπῶν ἀποτελοῦσε βασικὸ στοιχεῖο πνευματικοῦ καὶ ἐρμηνευτικοῦ ἐνδιαφέροντος. Ἔτσι, ἡ διδαχὴ καὶ ἡ διδασκαλία πῆρε τὴ μορφή σταδιακὰ τοῦ εὐαγγελικοῦ καὶ ἀποστολικοῦ κηρύγματος. Στὴ συνέχεια οἱ συναθροισμένοι πιστοὶ προσεύχονταν, δοξολογοῦσαν τὸν ἀναστάντα Κύριο, μετεῖχαν στὶς τράπεζες ἀγάπης καὶ στὸ τέλος κοινωνοῦσαν τῶν Τιμίων Δώρων. Τὸ ἱερὰ Ἀναγνώσματα ἀπὸ τὰ Εὐαγγέλια καὶ τὶς ποιμαντικὲς Ἐπιστολὲς τῶν Ἀποστόλων, μαζί με τὸ ἐρμηνευτικὸ καὶ θεολογικὸ κήρυγμα, ἀποτελοῦσαν, κατὰ κανόνα, δομικὸ καὶ πρωτογενὲς στοιχεῖο τῆς Λατρείας.

Δὲν θὰ ἦταν ἐπομένως ὑπερβολὴ ἐὰν λέγαμε ὅτι “ἐν ἀρχῇ ἦν τὸ κήρυγμα”! Ὅχι ἀσφαλῶς μετὰ τὴν προτεσταντικὴ ἔννοια, ὅτι δηλαδὴ τὸ κήρυγμα διαμόρφωσε τὴν ἱστορικὴ συνείδηση καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῆς δογματικῆς θεολογίας τῆς πρώτης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἀρχέγονου Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἔννοια τῆς πρόταξης τοῦ κηρύγματος σὲ κάθε μορφὴ λατρευτικῆς καὶ εὐχαριστιακῆς σύναξης. Ἡ κατήχηση τῶν νεοφωτίστων καὶ τῶν πιστῶν, ἡ διδαχὴ ἐπὶ ἠθικῶν καθηκόντων καὶ ἡ ποιμαντοσύνη τοῦ λαοῦ ἐπὶ ὅλων τῶν βασικῶν καὶ καθημερινῶν προβλημάτων, εἶχαν ἄμεση σχέση μετὰ

τὸ κήρυγμα. Λέγεται, ἀπὸ τὴ βιβλικὴ ἔρευνα, ὅτι τὸ ἀρχικὸ ἀποστολικὸ κήρυγμα ἀναφερόταν στὴν πρώτη Ἐκκλησία σὰ βασικὰ στοιχεῖα τῆς πίστεως, σὲ αὐτὸ πὺν σήμερα ἀποκαλοῦμε δογματικὴ διδασκαλία καὶ ἡ διδαχὴ εἶχε ἄμεση ἀναφορὰ σὲ θέματα ἠθικῆς δεοντολογίας καὶ πνευματικῆς καλλιέργειας. Τὸ κήρυγμα καὶ ἡ διδαχὴ ἀποτελοῦσαν τὸ ἀποκαλούμενο στὴν ἔρευνα ἀποστολικὸ καὶ εὐαγγελικὸ μήνυμα σωτηρίας.

Ἄλλὰ καὶ στὴν πατερικὴ ἐκκλησιαστικὴ παράδοση τὸ κήρυγμα ἀποτελοῦσε τὸ πιὸ δυναμικὸ στοιχεῖο τῆς θεολογικῆς καὶ ποιμαντικῆς διακονίας. Οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν διακρίθηκαν τόσο γιὰ τὸ συστηματικὸ θεολογικὸ ἔργο τους καὶ γιὰ τὴν ἐπιτυχημένη διοικητικὴ παρέμβασή τους σὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, ὅσο γιὰ τὴν ποιμαντικὴ θεολογία τους μετὰ ἀποκορύφωση τὴ διακονία τους στὸ θεολογικὸ κήρυγμα καὶ στὴν πνευματικὴ ἐργασία τους. Ἴσως δὲν εἶναι γνωστὸ στὸ εὐρύτερο κοινὸ τῶν πιστῶν μας ὅτι ὅλα σχεδὸν τὰ πατερικὰ κείμενα πὺν σώζονται δὲν εἶναι ἔργα συστηματικῆς θεολογίας, ὅπως θὰ λέγαμε σήμερα, δηλαδὴ δογματικὰ, τριαδολογικὰ, χριστολογικὰ καὶ πνευματολογικὰ, ἀλλὰ κηρυγματικὰ, πὺν σημαίνει κατηχητικῆς καὶ ποιμαντικῆς θεολογίας ἔργα. Ἡ πατερικὴ παράδοση, πράγματι, πλούτισε ὅσο τίποτε ἄλλο τὸ κήρυγμα καὶ καταξίωσε τὴν κατηχητικὴν ποιμαντικὴν διακονίαν στὴ συνείδηση τῶν πιστῶν ἐπὶ αἰῶνες.

Τὸ κήρυγμα, κατὰ τὴν Ὁρθόδοξη πατερικὴ παράδοση, δὲν εἶναι μία γνωστικὴ ἐγκεφαλικὴ λειτουργία, οὔτε σκοπὸ ἔχει τὴν προβολὴ θεωρητικῶν θεολογικῶν γνώσεων. Πολὺ περισσότερο, δὲν εἶναι ἔκφραση προσωπικῶν προβληματισμῶν ἢ εὐκαιρία ἰδεολογικῆς καὶ ὑπαρξιακῆς ἐκτόνωσης. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ τὸ κήρυγμα δὲν συνιστᾷ εὐσεβιστικὸ ρομαντισμὸ καὶ ἄκρατη συναισθηματικὴ φόρτιση τοῦ θρησκευομένου ἀκροατηρίου. Τὸ κήρυγμα ἔρχεται νὰ ἐρμηνεύσει τὴ ζωὴ καὶ νὰ φωτίσει

τὰ ὑπάρχοντα θεωρητικὰ καὶ πρακτικὰ προβλήματα, μέσα στὰ ἐκάστοτε ἱστορικὰ δεδομένα καὶ πάντοτε ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου. Τὸ κήρυγμα διαλέγεται μὲ τὸν Θεὸ καὶ τὸν ἄνθρωπο διὰ μέσου τῶν ἱερῶν Γραφῶν καὶ τῆς θεολογικῆς ἐκκλησιαστικῆς παράδοσης.

Γι' αὐτὸ καὶ τὸ κήρυγμα δὲν κρίνεται ἀπὸ τὸν εὐκαιριακὸ ἐντυπωσιασμὸ μιᾶς κάποιας προσωπικῆς ἐπιτυχίας, ἀλλὰ ἐὰν τελικὰ ἀποβαίνει «εἰς μετάνοιαν» καὶ «εἰς οἰκοδομήν» τῶν πιστῶν. Πρόκειται γιὰ μία ἐσωτερικὴ λειτουργία ζωῆς, ἀπεγκλωβισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ κάθε κακὸ καὶ δαιμονικὸ καὶ σύνδεσθί του μὲ κάθε καλὸ καὶ χαρισματικὸ. Τὸ κήρυγμα στοχεύει στὴν ἀποενοχοποίηση διὰ τῆς μετανοίας τοῦ κάθε ἀνθρώπου, στὴν ἀπομάκρυνσή του ἀπὸ κάθε ἀμαρτωλοκεντρικότητα καὶ στὴν ἐπιλογή τῆς χαρισματικῆς ὁδοῦ τῆς τελείωσης καὶ θέωσης, πὺ σημαίνει τὴν παροντικὴ ποιότητα ζωῆς μέσα στὴν χαροποιοῦ ἀναστάσιμη πραγματικότητα. Καὶ ὅλα αὐτὰ μέσα σὲ μία εὐχαριστιακὴ κοινωνία καὶ κοινότητα καὶ πάντοτε σὲ ἄμεση σχέση μὲ τὸ μυστήριό τῆς θείας Εὐχαριστίας. Εἶναι γεγονός ὅτι τὸ μυστήριό τῆς θείας Εὐχαριστίας συνιστᾷ τὸ ἐσχατολογικὸ «εἶναι» τῆς Ἐκκλησίας, τὸ κήρυγμα ὅμως συνεργεῖ στὴ βίωση ἀπὸ τοὺς πιστοὺς τοῦ «εὖ-εἶναι» τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητας. Χωρὶς θεία Εὐχαριστία δὲν νοεῖται θεία Λειτουργία καὶ τὸ κήρυγμα καλεῖται νὰ ἀποκαλύψει αὐτὴ τὴ σωτηριώδη εὐχαριστιακὴ σχέση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴ θεία Λειτουργία.

4. Σχέση τοῦ κηρύγματος μὲ τὴν ἐπιλογή τῶν εὐαγγελικῶν Ἀναγνωσμάτων

Εἶπαμε ὅτι τὸ κήρυγμα πρέπει νὰ ἔχει ὡς βασικὸ καὶ θεμελιακὸ στοιχεῖο τὸν εὐαγγελικὸ λόγο καὶ στὴ συνέχεια νὰ ἐμπνέεται καὶ νὰ διαμορφώνεται σὲ ἄμεση σχέση μὲ τὴν ἐμπειρία τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας παράδοσης. Καὶ πρέπει νὰ τονισθεῖ ἐδῶ ὅτι ἡ ἐπιλογή τῶν εὐαγγελικῶν καὶ ἀποστολικῶν Ἀναγνωσμάτων ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία γιὰ τὸν κυριακὸ καὶ ἑορτολογικὸ κύκλο καθ' ὅλο τὸ λειτουργικὸ ἔτος δὲν εἶναι καθόλου τυχαία. Ὑπάρχει μία ἐνδιαφέρουσα ὀργανικὴ καὶ ἐσωτερικὴ σχέση μεταξὺ τοῦ *Εὐαγγελίου* καὶ τοῦ *Ἀποστόλου* πὺ ἀκοῦμε νὰ ἀναγινώσκονται τὶς Κυριακὲς

καὶ τὶς Γιορτές. Ὅπως ὑπάρχει, ἀσφαλῶς, ἐνδιαφέρουσα θεολογικὴ σχέση καὶ μεταξὺ ἀγιογραφικῶν Ἀναγνωσμάτων καὶ ἑορτολογίου τῆς ἡμέρας, μαζὶ μὲ τοὺς ὕμνους καὶ τὶς ψαλμωδίες πὺ διανθίζουν τὰ ἑορταζόμενα γεγονότα. Τίποτα δὲν εἶναι τυχαῖο στὶς ἐπιλογὲς τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ κήρυκας τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καλεῖται νὰ μᾶς ἀποκαλύψει διὰ τοῦ κηρύγματος αὐτὲς τὶς βαθύτατες θεολογικὲς ἔννοιες πὺ ἐκπηγάζουν ἀπὸ τὴ σχέση αὐτὴ καὶ νὰ ἐξάρει τὰ πρακτικὰ συμπεράσματα ἀπὸ τὸ ἑορταζόμενο γεγονός, ἀπὸ τὴ βιοτὴ τοῦ μάρτυρα ἢ τοῦ ἁγίου καὶ ἀπὸ τὰ ἱερὰ κείμενα πὺ προβάλλονται γιὰ νὰ διαμορφώσουν τὴ ζωὴ μας.

Εἶναι ἐνδεικτικὸ, ὡς παράδειγμα, ὅτι ἡ ἐπιλογή τῶν εὐαγγελικῶν Ἀναγνωσμάτων εἶναι ἐκτενεστάτη κυρίως ἀπὸ τὰ δυὸ συνοπτικὰ Εὐαγγέλια τοῦ Ματθαίου καὶ τοῦ Λουκᾶ, καὶ πολὺ μικρὴ χρήση γίνεται τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Μάρκου καὶ τοῦ Ἰωάννη. Πρόκειται γιὰ τὶς γνωστὲς Κυριακὲς τοῦ Ματθαίου καὶ τοῦ Λουκᾶ. Στὴ βιβλικὴ ἐπιστήμη τὸ *Εὐαγγέλιο τοῦ Ματθαίου*, μὲ ἔντονη παλιοδιαθηκικὴ προσέγγιση τῶν θεμάτων, ἰδιαίτερα τῆς χριστολογικῆς θεολογίας, ὀνομάζεται τὸ “Εὐαγγέλιο τῶν Ἑβραίων”, τὸ *Εὐαγγέλιο τοῦ Μάρκου* ὡς τὸ Εὐαγγέλιο τῶν ἐθνικῶν καὶ τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ ἱστορικοῦ Λουκᾶ, μὲ μιὰ ἔντονη οἰκουμενικὴ προοπτικὴ καὶ ἄριστη χρῆση τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας θεωρεῖται ὡς τὸ “Εὐαγγέλιο τῶν Ἑλλήνων”. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ, λόγω τῆς ἐκτεταμένης χρήσης εὐαγγελικῶν Ἀναγνωσμάτων ἀπὸ τὸν Ματθαῖο γιὰ εἴκοσι τέσσερις συνεχόμενες Κυριακὲς, τὸ Εὐαγγέλιο αὐτὸ ὀνομάσθηκε καὶ ὡς τὸ πλέον “λειτουργικὸ Εὐαγγέλιο”. Ἐνῶ, γιὰ τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Λουκᾶ ἔχουμε καὶ πάλι εὐρεῖα χρῆση εὐαγγελικῶν Ἀναγνωσμάτων πὺ φθάνει τὸν ἀριθμὸ δέκα ἐπτὰ.

Ἔτσι, ὁ λειτουργικὸς εὐαγγελικὸς κύκλος εἶναι κατ' οὐσίαν διπολικός: Ματθαῖος καὶ Λουκᾶς. Ποιὰ ἄραγε σημασία ἔχει γιὰ τὴν Ἐκκλησία ἡ προτίμηση αὐτὴ; Γιὰ τὸ θέμα τοῦ κηρύγματος πὺ μᾶς ἀπασχολεῖ ἐδῶ ἔχει μεγάλη θεολογικὴ σημασία ἡ διπολικότητα αὐτὴ. Ἀφενὸς μὲν τὸ *Εὐαγγέλιο τοῦ Ματθαίου* ἐκφράζει τὴν ἀρχαία παράδοση τὴν ἰουδαιο-χριστιανικὴ, μὲ κύριο ἐκφραστὴ τὸν ἀπόστολο

Πέτρο και ἀποδοχή τοῦ νόμου Μωυσέως, τὴν περιτομή και πολλά τελετουργικά και πρακτικῆς φύσεως στοιχεῖα βίωσης τῆς θρησκείας. Τὸ *Εὐαγγέλιο τοῦ Λουκᾶ*, ἀφετέρου, εἶναι ἓνα ὑψηλῶν προδιαγραφῶν κείμενο ποῦ ἐκφράζει τὴ νέα οὐκουμενική προοπτική τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος, με κύριο ἐκπρόσωπο τὸν ἀπόστολο Παῦλο και πιὸ σύγχρονες ἀπαντήσεις για τὴν προσέγγιση τοῦ ἑλληνιστικοῦ και ἔθνικοῦ κόσμου. Αὐτὸ σημαίνει για τὸ κήρυγμα ὅτι πρέπει νὰ ἐκφράζει και νὰ συνθέτει συγχρόνως τὴν παράδοση ἀλλὰ και τὴν ἀνανέωση. Ἐὰν τὰ εὐαγγελικά Ἀναγνώσματα ἀπὸ τὸν Ματθαῖο κάνουν ἓνα εἶδος λαϊκῆς προσέγγισης τῶν θεμάτων, τὰ Ἀναγνώσματα ἀπὸ τὸν Λουκᾶ ἀπευθύνονται σὲ ἀκροατήρια με εὐρύτερη και ὑψηλότερη παιδεία, ἄρα περισσότερο δεκτικά σὲ νέες ἔννοιες και πιὸ ἐκσυγχροισμένες προσεγγίσεις. Τὸ κήρυγμα ἐκφράζει με τὰ στοιχεῖα τῆς παράδοσης και τῆς ἀνανέωσης μία “θεῖα φιλανθρωπία”, ἀνταποκρινόμενο στὰ πνευματικά, κοινωνικά και παιδευτικά δεδομένα τοῦ ἐκάστοτε ἀκροατηρίου. Καὶ αὐτὸ ἐκφράζει ἓνα κήρυγμα πάντοτε ἀνοιχτὸ πρὸς τὸν κόσμο.

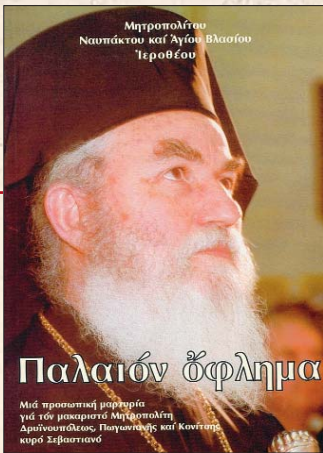
5. Τὸ προσωπικὸ στοιχεῖο τοῦ κηρύγματος

Τὸ κήρυγμα ἔχει και τὸ προσωπικὸ στοιχεῖο, ἐμπνευσης, παιδείας και ἱκανότητας πρακτικῆς προσφοράς. Καὶ αὐτὸ κάνει τὸν κήρυκα νὰ ἐνεργοποιήσει ὅλες του τὶς ἱκανότητες και τὰ χαρίσματα, ὥστε νὰ γίνει ὁ ἐρμηνευτῆς και ὁ ἐκφραστῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως τοῦ λαοῦ. Ὁ Ἀμβωνας δὲν εἶναι χῶρος, ἀσφαλῶς, προσωπικῆς προβολῆς και δὲν παρέχει στὸν κήρυκα τὴν εὐκαιρία νὰ ἐκθέσει αὐθαίρετα τὶς προσωπικῆς του ἀπόψεις, ιδέες και εὐκαιριακές ἐκτιμήσεις για τὰ συμβαίνοντα γύρω του. Εἶναι ἐπίκαιρο και σύγχρονο, ἀλλὰ ἀποστασιοποιεῖται ἀπὸ τὴ φθηνὴ καθημερινότητα τῶν συζητήσεων τῆς ἀγορᾶς. Διατηρεῖ τὴν ἱερότητα τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου και ἐκφράζει τὴ φιλάνθρωπη εὐαισθησία τῆς Ἐκκλησίας για τὸν ἀνθρώπινο πόνο και τὴν κοινωνικὴ ἀγωνία. Κέντρο τοῦ κηρύγματος εἶναι ὁ ἀνθρώπος. Βλέπει, ὅμως, τὴν πορεία τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τὴν ἐσχατολογικὴ προοπτικὴ τῆς τελείωσης και θέωσης. Καὶ αὐτὴ ἡ τελείω-

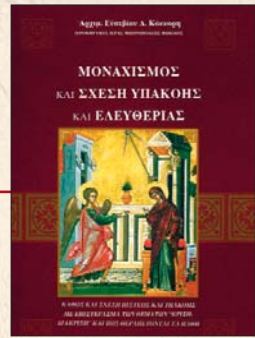
ση και θέωση δὲν θεωρεῖται ὡς προσωπικὸ ἐπίτευγμα ἀλλὰ ὡς καρπὸς ἐμπειρίας τῆς κοινωνίας μετὰ τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ὑπὸ τὴν προοπτικὴ αὐτὴ τὸ κήρυγμα εἶναι ἓνα ἐκκλησιολογικὸ γεγονός, ποῦ ἐκφράζει τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ κατὰ ἓναν τρόπο ἄμεσο και ζωντανὸ και ἀπευθύνεται πρὸς μία ζῶσα και ἐγρηγοροῦσα ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα. Κριτήριο σ’ αὐτὴ τὴν πνευματικὴ πορεία εἶναι ὁ Χριστὸς, ὄχι μόνο με τὴν ἠθικὴ ἔννοια τῆς μίμησης ἀλλὰ και με τὴν ὄντολογικὴ σημασία τῆς ἐνσωμάτωσης στὸ χριστολογικὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι, μιὰ χριστολογικὴ και ἐκκλησιολογικὴ θεολογία προσδιορίζει τὰ ὄρια μέσα στὰ ὁποῖα κινεῖται και λειτουργεῖ τὸ κήρυγμα, ὥστε νὰ ἀποβεῖ πρὸς οἰκοδομὴν τῶν πιστῶν ἀλλὰ και ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Ὅπως θὰ δοῦμε παρακάτω, με τὴν ἐκθεση τῶν βασικότερων στοιχείων και γνωρισμάτων τοῦ Ὁρθόδοξου κηρύγματος, ἡ βίωση τῆς σωτηρίας δὲν εἶναι μιὰ ἀφηρημένη ἔννοια ἀλλὰ μιὰ πραγματικότητα ποῦ καλεῖται ἄμεσα και δυναμικὰ νὰ τὸ ἀντιμετωπίσει και νὰ τὸ προβάλλει ὁ κήρυκας με ὑπευθυνότητα και ρεαλισμὸ.

Σ’ αὐτὴ τὴν ἄμεση και ζωντανὴ σχέση με τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, ὁ κήρυκας ἀπ’ Ἀμβωνος, ὅπως και ὁ δάσκαλος ἀπὸ ἔδρας, εἶναι δυνατό και εὐκταῖο νὰ φτάσει σὲ ὑψηλές ἐμπνεύσεις και οὐσιαστικῆς προσεγγίσεις ποῦ δὲν θὰ ἔφθανε ποτέ σ’ ἓνα ψυχρὸ γραφεῖο ἢ σ’ ἓνα σκοτεινὸ ἐργαστήρι. Καὶ ὅσοι ἐργασθήκαμε και λειτουργήσαμε ὡς δάσκαλοι και κήρυκες εἴχαμε τὴν εὐλογία αὐτὴ τῆς μοναδικῆς ἐμπνευσης και τῆς ρεαλιστικῆς ἀμεσότητας τοῦ λόγου μας πρὸς τὸν ἀνθρώπο ποῦ προσδοκᾶ και ἐλπίζει μέσα στη σύγχυση και τὴν τριβὴ τῆς καθημερινότητας. Τὸ κήρυγμα ἀνοίγει ἓνα παράθυρο πρὸς τὸ μέλλον θέωσης τοῦ ωραίου κόσμου τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ και στὸ παρὸν βίωσης τῶν χαρισμάτων, ποῦ κρίνονται ἀπὸ τὸν ἀπόστολο Παῦλο ὡς «χαρίσματα κρείττονα» (Α’ Κορ. 12,31), ὅπως εἶναι ἡ πίστη, ἡ ἐλπίδα και ἡ ἀγάπη (13,13). Καὶ ἀσφαλῶς «μείζονα» ἀρετὴ ὄλων αὐτῶν εἶναι ἡ ἀγάπη (ὅπ.π.). Τὸ κήρυγμα καταξιώνεται ὡς λειτουργία ζωῆς, στοχεύοντας πάντα πρὸς τὴν ἀγάπη.

α 2008)
 τὸ Μη-
 νιανῆς
 καταθέ-
 τερόθεος γιὰ μιὰ σπουδαία ἐκκλη-
 τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸν 20ῦ αἰ., τὸν
 φήμη γιὰ τὴν ἀγωνιστικότητά του
 ε τὰ στενὰ ὄρια τῆς χώρας μας. Τὸ
 ἰ ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα τὴν ἀγνω-
 κοῦ καὶ ἀνθρώπου μὲ βάση τὶς προ-
 α πὺν συγκέντρωσε ὁ συγγραφέας
 ν μὲ τὸν αἰοίδιμο ἱεράρχη. Ἡ παρά-
 ες ἔλαβε ἀπὸ ἐκεῖνον κατὰ διάφο-
 αφόρους λόγους (εἶναι ἐκπληκτικὸ
 ερόθεος.), δίνουν τὴν εὐκαιρία νὰ ξε-
 α του πὺν τὸν κάνουν πῶς προσιτὸ
 ν τὴν ἐκτίμηση καὶ τὸν θαυμασμό
 τρηοῦνται μετὰ τὸν θάνατό του.

Ἄρχιμ. Εὐσεβίου Δ. Κόκκορη

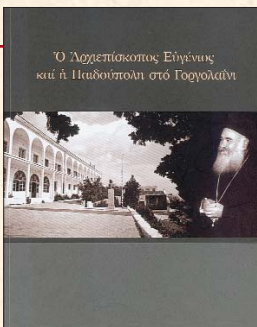
**Μοναχισμὸς καὶ Σχέση
 Ὑπακοῆς καὶ Ἐλευθερίας**

(Ἀθήνα 2008)

Ὁ γνωστὸς ἱεροκέρυκας τῆς Ἰ. Μ. Φωκίδος μὲ εὐρύτητα γνώσεων, ποιμαντικὴ ἐμπειρία καὶ ἀναφορὲς σὲ παλαιότερες καὶ σύγχρονες ποιμαντικὲς μορφὲς τῆς Ὁρθοδοξίας ἀναλύει τὸ πάντοτε ζέον θέμα τῆς ὑπακοῆς καὶ τῆς ἀπόλυτης προτεραιότητάς της σημασίας της στὴν κάθαρση ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ θείου θελήματος καὶ τὸ τοποθετεῖ μέσα στὸ πλαίσιο τῆς ὀρθῆς του διάστασης. Ὅπως παρατηρεῖ ὁ συγγραφέας, ἡ αὐθαιρεσία πὺν ὄχι σπάνια ὑπεισέρχεται στὸ ζήτημα αὐτὸ ἔχει ὀλέθρια ἀποτελέσματα, τὴν ὥρα μάλιστα πὺν ὁ κάθε εἶδους σύγχρονος πνευματικὸς ἐχθρὸς καιροφυλακτεῖ καὶ προκαλεῖ μεγάλες ἀνατροπὲς στὸν ἐκκλησιαστικὸ καὶ ἰδίως στὸ μοναχικὸ βίον. Τὸ ὑλικὸ τοῦ βιβλίου ἀναπτύσσεται σὲ 7 κεφάλαια. Στὸ πρῶτο ὁ συγγραφέας ἀσχολεῖται μὲ τὴ γέννηση τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ, στὰ τρία ἐπόμενα ἀναλύει τὴ σχέση ὑπακοῆς καὶ ἐλευθερίας, κατόπιν δίνει στοιχεῖα γιὰ τὴ σχέση ὑπακοῆς καὶ πίστεως, ἀναφέρεται στὴ διάκριση καὶ τέλος μὲ λεπτότητα καὶ χρῆση πατερικῶν συμβουλῶν δίνει λύσεις γιὰ τὴν θεραπεία τῶν παθῶν. Καθὼς τὸ ὑλικὸ τοῦ βιβλίου προέρχεται ἀπὸ ὁμιλίες τοῦ συγγραφέα τὸ κείμενο εἶναι γλαφυρὸ καὶ προσιτὸ σὲ κάθε ἀναγνώστη.

Ἰωάννης Γοργολαῖτη

τείας, 2008)
 ἡ μορφή τοῦ
 καὶ ἡ σχέ-
 Ἁγίου Γεωρ-
 α ἐνὸς ἐξαι-
 πλευρὲς βι-
 αχεῖα, ἔγγραφα καὶ φωτογραφίες
 μακαριστοῦ ἱεράρχη γιὰ τὴν νεό-
 ἰ κληρικούς - τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ
 τὸ θάνατό του, πέρα ἀπὸ τὴ διαρ-
 τὰ μνημεῖα τῆς πίστεως. Εἰδικὰ ἡ
 ῖρξε μοναδικὸ γιὰ τὴν ἐποχὴ ἔργο
 κατήχηση, παράλληλα μὲ τὴν ψυ-
 χη πὺν οἱ οικονομικὲς καὶ κοινω-
 ὦν σκοπὸ αὐτό. Ἰδιαίτερα ἐνδιαφέ-
 λος τοῦ βιβλίου εἰσηγήσεων καὶ
 ὑνέδρια πὺν ἔγιναν στὴ Μονῆ καὶ
 πικότητα καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ

Γεωργίου Ἀντωνάκη

**Ὁ πεισματάρης Γιάννης καὶ
 τὰ ἀμίλητα παιδιὰ**

(Ἀκρίτας Παιδικὰ, 2008)

Μῖας καὶ λέγαμε γιὰ τὴν Παιδούπολη τοῦ Γοργολαῖτη καὶ τὰ παιδιὰ χαρήκαμε τὸ ἔργο τοῦ πολυτάλαντου δασκάλου καὶ συγγραφέα πὺν ἀπευθύνεται σὲ παιδιὰ 6-12 ἐτῶν, ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε μεγάλο πὺν ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ τί διαβάζουν σήμερα τὰ παιδιὰ. Μὲ βλέμμα μεγάλης εὐρύτητας, μὲ λόγο ζωντανὸ καὶ καλλιεργημένο, χωρὶς ὑπερβολὲς καὶ παραμύθια, διηγῆται μιὰ ἱστορία πὺν διδάσκει στὰ παιδιὰ τὴν ἀγάπη, τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ συνάνθρωπο καὶ τὴ συνηθοποίηση πὺν ὁ κόσμος δὲν εἶναι μόνο ὅ,τι βλέπουμε. Μέσα στὸ χῶρο τῆς πίστεως, μὲ γλαφυρότητα καὶ «ρομαντισμό», μὲ ἀγάπη γιὰ τὴ φύση καὶ μέσα στὸ πλαίσιο τῶν δεδομένων τῆς σημερινῆς ζωῆς, στρέφει τὰ παιδιὰ σὲ σωστὴ κοινωνικοποίηση, σὲ ἓνα χῶρο χωρὶς ρατσισμοὺς καὶ εἰδους -ισμοὺς, πὺν εἰλικρινὰ μὲ ἐνθουσίασε καθὼς μὲ πνίγουν τὰ κακόγουστα «ἀφρολέξ» καὶ «ἐξωγήμινα» πὺν προσφέρονται ἀφειδῶς χωρὶς φειδῶ στὰ παιδιὰ.

ΚΑΙ ΤΙ ΖΗΤΑΩ...;

Προσφορά και ζήτηση

Περιδιαβαίνοντας μία ευρωπαϊκή πρωτεύουσα σέ τελευταίο μας ταξίδι, έπεσε στα χέρια μας ένα φυλλάδιο στο οποίο με εύκρινη μεγάλα γράμματα αναγραφόταν ή έξιης πρόσκληση:

*Όποιος κι αν είσαι,
 απ' όπου και να έρχεσαι,
 ΕΣΥ που αναζητάς ένα νόημα
 για τή ζωή σου*

ΑΝ ΤΟ ΘΕΛΕΙΣ

*θα βρείς μία θερμή και διακριτική ύποδοχή,
 μία εύκαιρία για να μιλήσεις
 μ ένα χριστιανό λαϊκό ή κληρικό,
 ή αν τό ζητήσεις στο πλαίσιο μιās ομάδας.*

Η όργανωση πού προσκαλούσε άποκαλείται «Καινούργια γέφυρα» και έχει σημεία ύποδοχής και στο κέντρο αλλά και σέ άλλη περιοχή τών Βρυξελλών. Όργανώνει μάλιστα τά «Μεσημέρια τής πίστης», συναντήσεις για πρόσωπα πού έπιθυμούν να μοιραστούν και να αναζητήσουν μαζί με άλλους εκείνο πού τους κάνει να ζούν.

Η «Άνοιχτή πόρτα» είναι μία άλλη πρωτοβουλία τής Ρωμαιοκαθολικής Έκκλησίας τού Βελγίου για ύποδοχή άτομων πού θέλουν πληροφορίες, κοινωνική έξυπνέτηση και στήριξη, συζήτηση πάνω σέ ζητήματα πίστewς, ένα χώρο για ανάγνωση ή έχουν ανάγκη διερμηνείας.

Ένα τρίπτυχο άφιερωμένο στο διάλογο αναγγέλλει: «τό να μιλάς έλευθερώνει» (*parler libre*). Με μοντέρνα σκίτσα άποτυπώνει έκδοχές αναζητήσεων: συντροφευμένες, μοναχικές, διστακτικές, άποφασιστικές, άνετες. Έπιλέγοντας καταλήγει: *Ζείτε στις Βρυξέλλες, είσθε περαστικός από τήν πόλη μας... Έχουμε χρόνο για σας.* Τό φυλλάδιο περιέχει και τήν ήλεκτρονική διεύθυνση για κάθε χρήστη.

Τό διαδίκτυο μαζί με τά άλλα Μ.Μ.Ε. (ραδιόφωνο, τηλεόραση, τύπος) είναι ένας άκόμη τόπος συναντήσεων. Τό διαφημιστικό για τήν «Κυριακή τών Μ.Μ.Ε. 2008» (Σαββατοκύριακο 27-28 Σεπτεμβρίου), κατά τήν όποία θα γινόταν έρανος προς ένίσχυση τών Μ.Μ.Ε. τής Έκκλησίας άνήγγελε: «Ο Θεός είναι παντού, και στο

**Τού κ. Άλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου
 Όμ. Καθηγητού τού Πανεπιστημίου Άθηνών**

διαδίκτυο», δίνοντας και τόν σχετικό ιστότοπο. Ένα σκίτσο μάλιστα με έναν μαθητή και μία μαθήτρια μπροστά σ' έναν ύπολογιστή έβανε τή μαθήτρια να έρωτά: «πού θα βρούμε τόν Ίησού;» και τόν μαθητή να άπαντά: «για δοκίμασε στον ιστότοπο τής Έκκλησίας...».

Χαμογέλασα και έφερα στή μνήμη μου τήν Ημερίδα πού ή Συνοδική Έπιτροπή Θείας Λατρείας και Ποιμαντικού Έργου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος είχε όργανώσει τόν περασμένο Ίούλιο στήν Ί. Μονή Πεντέλης με θέμα: «Τά ήλεκτρονικά μέσα στο ποιμαντικό έργο τής Έκκλησίας» για έκπροσώπους τών Ί. Μητροπόλεων πού άσχολούνται με τέτοιο έργο. Οι Έκκλησίες καθώς φαίνεται συνβαδίζουν.

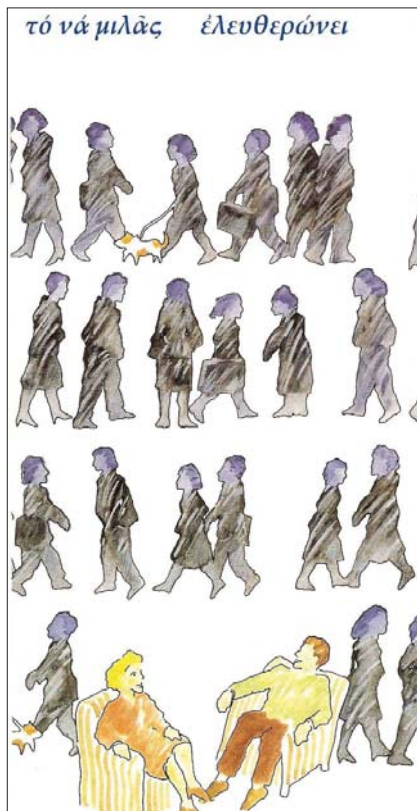
Είτε τό θέλουμε είτε όχι ή περιπλάνησή μας συναντά δρόμους ποιμαντικής διακονίας πού άλλοι τους έχουν χαράξει και άλλοι τους περπατούν συχνά.

Και άλλες προσφορές

Έπισκεπτόμενος διάφορες Έκκλησίες έβλεπες να έκτίθενται διάφορα φυλλάδια, ανακοινώσεις, έντυπα πού ποικίλλουν στον άριθμό τών σελίδων τους. Μεταξύ άλλων ή έβδομαδιαία έφημερίδα «Κυριακή» (Dimanche) με είκοσι περίπου ένοριακές έκδόσεις. Η κυριακάτικη έκδοση «Κυριακή-Έξπρές» (Dimanche-Express) έμβαθύνει σέ θρησκευτικά, πολιτιστικά και κοινωνι-

κοῦ ἐνδιαφέροντος θέματα. Ἐνα ἔνθετο πληροφορεῖ γιὰ τὶς ὥρες Θ. Λειτουργιῶν καὶ λοιπῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Κυριακῆς καὶ τῆς ἐπομένης ἑβδομάδος μὲ ὀνόματα καὶ τηλέφωνα ὑπευθύνων ὄλων τῶν ποιμαντικῶν ὑπηρεσιῶν γιὰ ὅλες τὶς ἐκκλησιαστικές περιφέρειες τῶν Βρυξελλῶν. Περιέχει καὶ χάρτη στὸν ὅποιο μὲ ἀριθμοὺς σημειώνονται οἱ διάφορες ἐνορίες μὲ ὀνόματα καὶ διευθύνσεις. Δίδονται ἐπίσης πληροφορίες γιὰ ἐκδηλώσεις πολιτιστικές (ἐκθέσεις, συναυλίες) συνέδρια κ.λπ. Ἀναγγέλλονται ἐπίσης λειτουργικές συνάξεις ἄλλων δογμάτων.

Ἐνδιαφέρον παρουσιάζει καὶ ἡ δωρεὰν δίγλωσση τριμηνιαία ἔκδοση B-city, πού χαρακτηρίζεται ὡς χριστιανικὸ περιοδικὸ πού ἐκτὸς τῆς συνηθισμένης του ὕλης ἀφιερώνει ὀρισμένες σελίδες του σὲ συγκεκριμένα ἐπίκαιρα θέματα (τὸ καλοκαιρινὸ στὸν θερινὸ χρόνο, καὶ τὸ φθινοπωρινὸ στὸ διάλογο μεταξύ τῶν γενεῶν). Ἄλλα φυλλάδια ἀναγγέλλουν εἰδικές ἐκδηλώσεις κέντρων, μοναστικῶν ἀδελφοτήτων ἢ ἐνοριῶν σὲ θέματα πνευματικῆς ζωῆς, γάμου, οἰκογενείας κ.λπ.

Αὐτὰ πού καταγράφονται ἐπιχειροῦν νὰ σταχυολογήσουν δρώμενα πού ἀναλαμβάνουν ἐτερόδοξοι ἐκεῖ πού χτυπάει ἡ καρδιά τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης. Εἶναι γνωστές, ἀσφαλῶς, οἱ πρωτοβουλίες τῆς τοπικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν καθοδήγηση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βελγίου κ. Παντελεήμονος ἐπικουρουμένου ἀπὸ τοὺς θεοφιλεστάτους βοηθοὺς Ἐπισκόπους Εὐμενίας κ. Μάξιμο καὶ Σινώπης κ. Ἀθηναγόρα καὶ τοὺς εὐλαβεστάτους ἐφημερίους τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Γνωρίζω ὅτι οἱ τοπικοὶ μας παράγοντες καὶ οἱ ἀντιπροσωπεῖες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχεί-

ου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση συνεργάζονται μὲ ὄλους ὅσοι μοχθοῦν γιὰ τὴ διακονία τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἀναζητᾷ, ὅπου κι ἂν βρίσκεται, νόημα ζωῆς γιὰ τὴ ζωὴ του καὶ τὴ ζωὴ τῶν συνανθρώπων του.

Ἀναζητήσεις ἐκεῖ καὶ ἐδῶ

Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ ἀπάντηση πνευματικοῦ πατέρα γνωστοῦ Μοναστηρίου στὴν περιοχὴ τῆς Ἀττικῆς ὅταν τὸν ρώτησα νὰ μοῦ ἀπαριθμήσει τὰ προβλήματα μὲ τὰ ὁποῖα προσέρχονται οἱ ἄνθρωποι κοντά του: «Οἱ ἄνθρωποι ψάχνουν πρῶτα ἀπ' ὅλα γιὰ τὸ νόημα τῆς ζωῆς γενικὰ καὶ τῆς ζωῆς τους εἰδικότερα.

Μποροῦν νὰ προφασίζονται στὴν πρώτη τους ἐπαφὴ μικροπροβλήματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, δυσκολίες τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, κακές σχέσεις στὸν ἐργασιακὸ χῶρο ἢ στὸ σχολεῖο· ἐκεῖνο πού τοὺς καίει εἶναι νὰ τοποθετήσουν τὰ πιὸ πάνω σὲ μία εὐρύτερη προβληματικὴ καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὸ τί στοιχειοθετοῦν ὅλα αὐτὰ στὴν συγκεκριμένη ζωὴ πού ζοῦν. Νὰ τὰ συνδέσουν μάλιστα μὲ τὸν Θεό, τὴν Ἐκκλησία, μὲ μία πνευματικὴ ἀντίληψη τῆς ζωῆς.

Ἄς μὴν παρασυρόμεθα ἀπὸ ἐπιφανειακὲς ἐντυπώσεις. Ἀπὸ μία δῆθεν ἀδιαφορία γιὰ τὰ πνευματικά, ἀπὸ ἐμφανίσεις ἢ συμπεριφορὲς ἐξωτερικὲς πού ξεγελοῦν. Τὰ φαινόμενα καθὼς γνωρίζουμε ἐξαπατοῦν. Ἄς εἴμαστε ἔτοιμοι γιὰ τὴν ὑπέρβαση τῶν ἐξωτερικῶν σημαδιῶν κι ἄς ἀναζητοῦμε τὰ ἔσωτ ἐρικὰ πού δύσκολα ἀποκαλύπτονται παρὰ σ' ἐκείνους πού ἔχουν μάτια γιὰ νὰ βλέπουν καὶ αὐτιά προσεκτικὰ γιὰ ν' ἀκοῦνε. Τότε, ἄς εἴμαστε βέβαιοι, ὅτι δημιουργοῦνται «ἀόρατες ἐπαφές», κλίμα ἐμπιστοσύνης. Οἱ ἄνθρωποι ἀφήνονται σ' αὐτοὺς πού γνωρίζουν νὰ τοὺς ὑποδέχονται μὲ κατανόηση, ἀνεκτικότητα, σεβασμὸ καὶ παραδοχή. Καὶ τότε εἶναι πρόθυμοι ν' ἀκούσουν τὴ δική μας ἐκδοχὴ γιὰ τὸ νόημα τῆς ζωῆς πού νοηματοδοτεῖται ἀπὸ Αὐτὸν πού ἦλθε «ἵνα ζῶν ἔχωμεν καὶ περισσὸν ἔχωμεν».

Τότε, εἴτε ὅταν τοὺς προσκαλοῦμε εἴτε ὅταν ἔρχονται ἀπὸ μόνοι τους, θὰ βροῦν μία ἀπάντηση κοντά μας γιὰ ποιὸ τάχα μπορεῖ νὰ εἶναι τὸ νόημα τῆς ζωῆς. Ἀρκεῖ τὸ «ἔρχου καὶ ἴδε» νὰ μπορεῖ νὰ ἔχει ἀντίκρυσμα...

ΣΧΕΣΗ ΔΟΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΡΘΟΥ ΛΟΓΟΥ (ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΥ)

Ἄρχιμ. Δανιὴλ Σάπικα, ἱατροῦ

1. Γενικῶς περὶ Ὁρθοῦ Λόγου

Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ Ὁρθοῦ Λόγου. Ἐπομένως, ὡς παρατηρεῖ ὁ Owen τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποκαλυπτόμενον δὲν ἀχρηστεύει τὰς λογικὰς ἡμῶν ιδιότητες, οὔτε τὸ δογματικῶς ἀληθὲς δύναται νὰ εἶναι ἀνθρωπίνος ψευδές. Φυσικὰ ὁ Ὁρθὸς Λόγος δὲν εἶναι ἡ αἰτία τῆς πίστεως. Δύναται ὅμως νὰ χρησιμεύσει ὡς εἰδολογικὸν ὄργανον πρὸς διατύπωσιν ἔτι ἐν βαθμῶ τινι καὶ πρὸς δικαίωσιν τῶν διὰ τῆς πίστεως προσληφθειῶν ἀληθειῶν. Ἡ Ἁγία Γραφή δίδει μεγίστην ἀξίαν εἰς τὸν Ὁρθὸν Λόγον, ὡς ὄργανου οἰκειώσεως καὶ ἐμβαθύνσεως εἰς τὰς Χριστιανικὰς ἀληθείας, δίδουσα εἰς τὸ «γινώσκειν» καὶ συνδέον αὐτὸ μὲ τὸ «πιστεῦν». Ὁ ἀνθρώπινος νοῦς εἶναι ἡ κορυφή τοῦ ὑψηλότερου δημιουργήματος καὶ κατὰ συνέπειαν, δύναται νὰ ἐκκληφθεῖ ὡς τὸ σημεῖον ἐπαφῆς, τὸ ὄργανον σχέσεως καὶ εἰδολογικῶς ταυτόσημον μετὰ τοῦ Δημιουργοῦ Του. Ἐπὶ τῆς προϋποθέσεως ταύτης ἐβασίσθη ἡ θεμελίωσις ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς πεποιθήσεως ἐπὶ τὴν ικανότητα ἐρεύνης, μελέτης καὶ προσδιορισμοῦ τῆς πρώτης ἀρχῆς τοῦ Παντός ὡς τὴν κατ' ἐξοχὴν ἀπόλυτον πνευματικῆς καὶ λογικῆς οὐσίας, πρὸς τὸ ἀπόλυτον, ὡς τὸ ὄργανον πρὸς τὸ τέλος, ἡ ἀνθρώπινη διάνοια.

Ὅμως ὁ Θεὸς εἶναι αἴτιος τῆς τε Θείας Ἀποκαλύψεως καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Τὰ δόγματα εἶναι προσιτὰ διὰ τῆς πίστεως μόνον. Ἀντιτίθενται ὅμως εἰς τὰς διὰ τῆς λογικῆς ποριζόμενας ἀληθείας. Αἱ Χριστιανικαὶ ἀλήθειαι βασίζονται μὲν ἐπὶ τῆς Θείας ἀuthεντίας, ὡς πρὸς τὴν μορφήν δὲ προσδιορίζονται ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινην νόησιν, ἡ ὅποια τὸ ὄργανον, δι' οὗ τὰ δόγματα διατυποῦνται, οἰκειοῦνται καὶ διακαιοῦνται.

2. Ὁρθὸς Λόγος καὶ Ὁρθολογισμὸς

Ὁ Ὁρθὸς Λόγος δὲν δύναται νὰ ὑψωθεῖ οἰκθὲν εἰς τὰς δογματικὰς ἀληθείας πρὶν ἀποκαλυφθῶσιν γνώσις στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἐμπειρίας καὶ οὐδεμίαν γνώσιν δύναται νὰ γνωρίσει ὁ ἀνθρώπος ὡς ἴδιαν, ἐὰν δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀνθρώπινης νοήσεως καὶ προκειμένου περὶ Χριστιανικῶν ἀληθειῶν, ἐπὶ τῆς νοήσεως καὶ τῆς πίστεως κυρίως. Ὁ Μ. Βασίλειος λέγει «Εἰ τὸ κοινὸν τῆς οὐσίας λαμβάνοιτο, δεχόμεθα καὶ ὑμέτερον εἶναι τὸ δόγμα φήσομεν». Ἐτερος δὲ μέγας πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρει σχετικῶς μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ τὰ δόγματα: «Πρὸς τὸν Θεὸν ἡμῖν ὁ λόγος ἐστὶ καὶ ὑπὲρ τῶν εὐθυνῶν τῶν ἐκεῖ ἅπαντα πράττομεν, καὶ οὐκ ἂν εἰς τοσοῦτον ἔλθομεν ἀθλιότητος, ὡς μέλλοντες ἀπολογεῖσθαι τῶν πάντων Δεσπότην ὑπὲρ ὧν κηρύττομεν, διαφθεῖρειν τὰ δόγματα». Τὸ δόγμα δυνάμεθα νὰ τὸ κατανοήσωμεν, τότε μόνον, ὅταν γνωρίζομεν τὴν «ἐνδοχώρα» αὐτοῦ ἦτοι τὸ περιβάλλον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνεπτύχθη καὶ διατυπώθη καὶ τὰ πρωτοστατήσαντα πρόσωπα ἐν σχέσει πρὸς αὐτό. Ὁ Ὁρθὸς Λόγος δὲν ἔχει ὡς πρώτην ἀφετηρίαν καὶ ἔσχατον λόγον τὴν πίστιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας νὰ στηριχθῆ καὶ ἡ ὅποια νὰ ἐκθρέψη αὐτὸν καὶ νὰ κατευθύνῃ αὐτόν, μίαν πίστιν βεβαίως πλήρην πνεύματος, ὡς εἶναι ἡ Χριστιανικὴ, τότε ὁ λόγος οἰκοδομεῖ ἐπὶ τῆς ἄμμου. Ὁ Ὁρθὸς Λόγος καὶ ἡ πίστις δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστα διὰ τὸν Χριστιανικόν, ἀλλ' ὑπάρχει μεταξύ των καθαρὸς δεσμὸς ὁ ὁποῖος ἐπιτρέπει τὴν μετάβασιν ἀπὸ τὸ ἓνα εἰς τὸ ἄλλο. Ὁ Ἑλληνικὸς λόγος ἐδικαίωσε τὴν πίστιν, διότι εἶχεν τὰ ὄπλα διὰ νὰ προλάβῃ μὲ τρόπον κατανοητὸν τὴν νέαν σκοπιάν, τὴν νέαν οὐσίαν πού εἰσεκόμισε ὁ Χριστιανισμὸς, νὰ ὀργανώσῃ δηλ. καὶ νὰ συστηματοποιήσῃ τὸ δόγμα.

Ἡ φιλοσοφία εἶναι θεραπευτικὴ τῆς Θεολογίας, διότι ἡ πίστις εἶναι «ὑπὲρ λόγον» καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς. Ὁ Χριστιανισμὸς ἔρχεται καὶ ζητεῖ ἀπὸ τὸν Ἑλληνα νὰ παραιτηθῇ ἀπ' τὸν ὀρθὸν λόγον ὅπως τὸν ἔβλεπε ἕως τότε, καὶ νὰ δεχθῇ τὴν Θεϊαν ἀλήθειαν τὴν ἐξ ἀποκαλύψεως δοθεῖσαν, ἢ ὅποια ὑπερβαίνει τὸν ἀνθρώπινον λόγον. Διότι ἡ φιλοσοφία εἶναι μὲν λογικὸν οἰκοδόμημα, ἢ πίστις ὅμως εἶναι ἱστορία βιουμένη.

Ὁ Ὁρθολογισμὸς εἶναι δόγμα ἀποκροῦν τὴν ἐξ ἀποκαλύψεως ἀλήθειαν καὶ ἀξιοῦν νὰ ἐρμηνεύσῃ τὰ πάντα διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Εἶναι ἐπίσης δόγμα καθ' ὃ αἱ ἰδέαι ἀπορρέουσι ἐκ τῆς ἀπολύτου λογικῆς καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς πείρας.

Ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ Ὁρθολογισμὸς (Rationalismus) νοεῖται ἢ γνώμη ὅτι ἀρχὴ τῆς γνώσεως καθόλου ἢ κατὰ τὸ κυριώτατον μέρος αὐτῆς ἔγκειται ἐν τῇ νοήσει, ἐν τῷ λόγῳ. Οὕτως ὁ Ὁρθολογισμὸς τείνει νὰ παραγάγῃ τὴν ὅλη ἀνθρωπίνην γνώσιν ἐξ ἀνωτάτων λογικῶν ἀρχῶν. Ὁ Ὁρθολογισμὸς ὡς κύριος ἀντίπαλος τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, κατέφυγεν εἰς τὴν αὐθεντίαν ἐξ οὗ καὶ ἡ πρωταρχικὴ μέριμνα τοῦ θρησκευτικοῦ ὀρθολογισμοῦ ἦτο νὰ θέσῃ ὑπὸ κρίσιν τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς ὑπερφυσικῆς Θεΐας Ἀποκαλύψεως.

Τὸ δόγμα ὅμως ἀντλεῖ τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐκ τῆς Θ. Ἀποκαλύψεως καὶ μόνον ἐξ αὐτῆς. Διὰ τοῦ Ὁρθοῦ λόγου τὰ δόγματα διατυπῶνται οἰκειοῦνται καὶ δικαιοῦνται.

3. Δόγμα καὶ Ὁρθὸς Λόγος (σχέσεις αὐτῶν)

Τὸ δόγμα δὲν ἐμπίπτει εἰς τὸ πεδίου τὸ προσιτὸν εἰς τὴν διὰ τῶν σωματικῶν αἰσθήσεων ἄμεσον ἀντίληψιν ἡμῶν. Αἱ δογματικαὶ ἀλήθειαι ὑπέρκεινται ἐν πολλοῖς τῆς ἀνθρωπίνης κατανοήσεως, ἀφ' ἑνὸς μὲν λόγῳ τῆς πεπερασμένης ἡμῶν διάνοιας ἀδυνατούσης νὰ συλλάβῃ τὸν ἄπειρον Θεόν. Ὡς λέγει δὲ καὶ ὁ Μ. Βασίλειος «ὁ τὸ οἰκεῖον νοῦν μέτρον τῶν ὄντων ποιούμενος» οὐ λογίζεται «ὅτι ῥᾶον ἐστὶ κοτύλη μικρὰ τὴν πᾶσαν θάλασσαν ἐκμετρηῆσαι ἢ τῷ ἀνθρώπινῳ νῷ τῆς ἀφάτου μεγαλειότητος τοῦ Θεοῦ περιδράξασθαι». Ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι πρὸς παράστασιν τῶν ἐν ἀοράτῳ καὶ ὑπερφυσικῷ κόσμῳ πραγματικότητων δὲν ἔχομεν παρὰ μόνον ἀναλογίας δημιουργουμένας ἐκ

τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου, εἰς τὸν ὅποιον ἐν ἀμυδρῷ τιμὴν κατόπτρῳ ἀνακυκλῶνται αἱ πραγματικότητες τοῦ ὑπὲρ αἰσθήσιν κόσμου. Τὸ λογικὸν προπαρασκευάζει εἰς τὴν πίστιν ὀρμώμενον ἐκ τῆς ἐμφυοῦς θεΐας φορᾶς, ἐμβαθύνον εἰς τὰς σχετικῶς προσιτὰς τῆς Θεΐας Ἀποκαλύψεως πραγματικότητας. Ὁ Κλήμης δὲ ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐπιβεβαιοῖ λέγων «οὔτε ἡ γνώσις ἄνευ πίστεως δυνατὴ ἐστὶ οὔτε ἡ πίστις ἄνευ γνώσεως». Ὁμοίως δὲ ἀναφέρει «ἐκὼν παραλείπω τῶν φιλοσόφων δόγματα. Τὸ λογικὸν λοιπὸν καταναγάζεται βαθμηδὸν διὰ τῶν ἀκτίνων τῆς ὑπερφυοῦς ἀληθείας ὀδηγούμενον ἀπὸ γνώσεως εἰς γνώσιν. Ὁ ἱερός Αὐγουστίνος λέγει: «Ἐὰν δὲν ἐννοήσῃς, ἵνα πιστεύσῃς, ἀλλὰ πιστεῦσον ἵνα ἐννοήσῃς». Τὸ δόγμα ἐπίσης καθίστανται κτῆμα τοῦ ἀνθρώπινου λογικοῦ, τὸ ὅποιον ἐμβαθύνον εἰς αὐτὸ οἰκειοῦται τὴν θεϊαν ἀλήθειαν, ἀποσαφινίζει αὐτὴν κατὰ τὸν ἐνὸν καὶ καθίσταται ὄργανον ἀκριβοῦς διατυπώσεως καὶ συστηματικῆς ἐκθέσεως καὶ διαπραγματεύσεως ταύτης, «Ἐδεῖ γὰρ καὶ πιστεῦει καὶ νοεῖν. Καὶ οὐκ ἐπέπερ ἐστὶ πιστεῖ παραδεκτὰ τὰ θεϊότερα, διὰ τοῦτο χρῆ πάντως τῆς ἐπ' αὐτοῖς ἐρεύνης ὀλοκλήρως ἀποφοιτᾶν, πειραῖσθαι δὲ μᾶλλον καὶ γοῦν εἰς μετρίαν ἀναβαίνειν γνώσιν, τὴν ὡς ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι».

Τὰ δόγματα, ὡς προαναφερόμεν, προέρχονται ἐκ τῆς Θ. Ἀποκαλύψεως. Βεβαίως καὶ ὁ Ὁρθὸς Λόγος, ὁ νοῦς εἶναι δωρεὰ τοῦ Θεοῦ. Ὁ νοῦς δὲν συλλαμβάνει τὴν οὐσίαν τῶν δογμάτων, διότι τὸ δόγμα ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν του παραμένει ἀπρόσιτον καὶ ἀπροσπέλαστον εἰς τὸν ἀνθρώπον. Ὁ ὀρθὸς λόγος συλλαμβάνει τὸ ἐξωτερικὸν περίβλημα τοῦ δόγματος καὶ προσδιορίζει αὐτὸ διὰ νὰ κατανοήσῃ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς. Τὸ δόγμα δὲν ἀποδεικνύεται λογικῶς. Ἀπλῶς δικαιοῦται κατὰ τῶν ἐνστάσεων τῆς ἀπιστίας. Ὅσον περισσότερο δὲ προάγεται ἡ θεολογικὴ ἐρευνα τόσο σαφέστερον ἔχομεν ἐκφορὰν τοῦ περιεχομένου τῆς πίστεως. Τὰ δόγματα ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον τῶν ἐρείδονται ἐπὶ τῆς Θ. Ἀποκαλύψεως, ὡς πρὸς τὴν μορφήν δὲ προσδιορίζονται ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην νόησιν. Πολλοὶ τῶν Ἀπολογητῶν, προσεπάθησαν ν' ἀπαντήσουν εἰς τὰ δογματικὰ θέματα μὲ λογικὰς κατηγορίας, ἰδίως δὲ οἱ τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς, Κλήμης, ὁ Ὀριγένης, ὁ Πάνταινος κ.ἄ.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ.23

Ἐκκλησία: Ἡ ὠραιοθεΐσα ἀγάπη*

Τοῦ Πρεσβ. Μιχαήλ Καρδαμάκη

Ἡ μακρόχρονη δοκιμὴ μου στὴν Ἱερωσύνη τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία γνωρίζεται πάντοτε ὡς θυσία καὶ οὐδέποτε ὡς ἄνεση, μὲ ἔχει διδάξει ὅτι τὸ μεγαλύτερο ἔγκλημα, πού διαπράττεται στὸ ὄνομα τῆς ἱερωσύνης τῶν ἀνθρώπων, ἀγνώριστη στὴν Ἱερωσύνη τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἡ μυστηριακὴ ἀπογύμνωσις τῆς Ἐκκλησίας, τῆς μητέρας ὅλων τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἡ παραμόρφωσή της σὲ θρησκευτικὴ ἰδεολογία ἢ σὲ «πολιτικὴ Ὁρθοδοξία». Εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἱερὴ ἐξουσία πού, γιὰ νὰ χρησιμοποιήσω παλιότερους λόγους μου, «ὑπηρετεῖ ἐπαγγελματικῶς τὸ ἱερατεῖο, πού στὴν πλειονότητά του ἐθελοτυφλοῖ ἐνώπιον τῆς διαρκoῦς ἀποκαλύψεως τῆς μυστηριακῆς ὁμορφιάς τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς μυστηριώδους ὁμορφιάς τοῦ ἀνθρώπου». Δὲν εἶναι ἰδεολόγημα ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἕνας μυστικὸς σπόρος φωτιᾶς, καταφλεγούσης τὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, καὶ εἶναι αὐτὸ τὸ θαῦμα πού τὴ διασώζει ἀπὸ τὴν ἱστορία καὶ πού ταυτοχρόνως πυρπολεῖ τὴν ἱστορία. Τὸ κατεξοχὴν ἐμπόδιο στὴν ἐξάπλωσις τῆς φωτιᾶς αὐτοῦ τοῦ μυστικοῦ σπόρου, πού ταυτίζεται μὲ τὴ συνεχῆ πρόσληψη τοῦ κόσμου ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, εἶναι τὸ ἐκκοσμικευμένο ἱερατεῖο, πού ἐπιμένει νὰ θεωρεῖ ἀσήμαντο τὸ μυστήριον, γοητευμένο ἀπὸ τὴ σημαντικότητα τῶν ἱστορικῶν προνομίων ἢ εὐκαιριῶν. Κι ὅμως ὁ Θεὸς δὲν ἴδρυσεν τὴν Ἐκκλησία χάρι μιᾶς κληρονομικῆς ἢ ἐπαγγελματικῆς ἱερατικῆς τάξεως· τὴν ἔκτισεν παραδίδοντας ὅλο τὸν Υἱὸ Του εἰς θάνατο, χάρι ὅλων τῶν ἄσπρων υἱῶν Του καὶ ἀδελφῶν τοῦ υἱοῦ Του.

Τὸ ἱερατεῖο, στὴν ἐκκλησιαστικὴ μονοκρατορία του, ἢ μᾶλλον στὴ θρησκευτικὴ παντοκρατορία του, ἀλλότριον ἐν πολλοῖς τῆς Ἱερωσύνης τοῦ Χριστοῦ, μυστηρίου ταπεινώσεως καὶ ἀγάπης, εἶχε σχεδὸν πάντοτε ὡς ἔργο του τὴν προβολὴ τῆς ἀτεγκτῆς δικαιοσύνης ἐνὸς ἀπρόσιτου Θεοῦ.

Μὲ ἄλλα λόγια, ἐνσάρκωνε συνήθως, καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἐνσαρκώνει, τὴ μετριότητα καὶ τὴ σκληρότητα μιᾶς ἀνώτερης ἱερῆς τάξεως, πού φαίνεται ὅτι θὰ ἀργήσει νὰ κηρύξει ὅτι «ὁ Θεὸς δὲν εἶναι δίκαιος ἀλλὰ ἀγαθός, πού κρίνει τοὺς ἀνθρώπους ὄχι, κατὰ τὰ πράγματά τους, ἀλλὰ κατὰ τὴ δικαιοσύνη Του». Καὶ εἶναι αὐτὸ τὸ ἱερατεῖο πού στὴν ἀπάντησή του στοὺς πειρασμοὺς τῆς ἱστορίας συγχέει τὴ διακονία μὲ τὴν ἐξουσία, τὴν παρουσία τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν ἀντιπροσωπευσὴ Του, ἐμποδίζοντας τὸν Χριστὸ νὰ ἔρχεται στοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἀνθρώπους νὰ πηγαίνουν στὸν Θεό. Γιὰ μιὰ μεγάλη μερίδα αὐτοῦ τοῦ ἱερατείου, πού, ἄγνωστο γιὰτί, ἀποκρύπτει τὸ ἔσχατο γεγονός τῆς Ἐνσαρκώσεως, ἡ Ἐκκλησία δὲν διαφέρει ἀπὸ μιὰ ἐκλεπτυσμένη θεοκρατία, κοινὴ πίστη ὅλων σχεδὸν τῶν ἀνθρώπων θρησκευτῶν. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἀντίληψη πού ἀπομακρύνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴ μυστηριακὴ βίωσις τῆς Ἐκκλησίας, ὡς τῆς προσωπικῆς φανερώσεως τῆς Τριαδικῆς Ἀγάπης, ὡς τῆς ἐνσαρκῆς ἀποκαλύψεως τῆς «αἰωνίας ἀγαπήσεως» τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν ὁποία «ἠγάπησε τὸν λαόν Του» (Ἱερ. 38,3).

Ἡ Ἐκκλησία ὑπάρχει ἐκεῖ πού λειτουργοῦν οἱ ὄροι τῆς τελειότητας, τῆς τέλειαις ἐλευθερίας τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, μιᾶς ἀγάπης πού εἶναι μόνον ὁ Θεὸς καὶ πού ἐνεργεῖ μόνον ὁ Θεός, στὸν ἄνθρωπο πού ἀναζητᾷ τὴν τελειότητά του, πού πάσχει τὴν τέλεια ἐλευθερία του στὴ μιὰ καὶ μόνη ἀγάπη. Εἶναι αὐτὸ ἀκριβῶς πού μὲ ὥθησε νὰ χρησιμοποιοῦν ὡς τίτλους τῶν κεφαλαίων τοῦ παρόντος βιβλίου στίχους ἀπὸ τὸ ἄσμα Ἀσμάτων. Μὲ τοῦτο θέλησα νὰ γίνω μάρτυρας τῆς καθολικῆς πίστεως ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ὁ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων παρατεινόμενος φόβος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἡ ἐνεργὸς ἀγάπη Του ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ Του. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ γαμικὴ κοινωνία τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητός Του ἐν Χριστῷ, ὁ ὁποῖος στὴν ἀγαπητικὴ κένωσή Του πιστεύεται καὶ λατρεύεται ὡς ἑραστής ὁμοῦ καὶ ἐρωμένος. Συνεπῶς κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι Ἱερέας ἂν δὲν προφητεύει ἐν μαρτυρίῳ αὐτῆ τῆς ἀνεξάντλητης ἀγάπης, γιὰ τὴν ὁποία ἐδίωξαν τὸν Κύριο καὶ θὰ διώκουν τοὺς Ἱερεῖς Του (Ἰωάν. 15,20). Ὁ Ἱερέας εἶναι ὁ κλητὸς ἀπόστολος αὐτῆς τῆς ἀγά-

της· ἄνδρας ἀπαθῶν ἐπιθυμιῶν, ἀφόρητων πόθων, φλεγερῆς ἀγάπης· πιστὸς διάκονος μιᾶς καινῆς Ἰερωσύνης, τῆς ὁποίας ἡ χριστιανικὴ χαρακτηριστικότητα γνωρίζεται ὡς ἐπιθυμία σφοδρῆ, ὡς κίνηση ἐρωτικῆ, ὡς δύναμη ἀγαπητικῆ πρὸς τὸν Θεὸ καὶ τὸν πλησίον. Ἄλλωστε ὁ γενικὸς κανόνας παραμένει ἐπιμόνως σταθερός: Κανεὶς δὲν προσεγγίζει καὶ δὲν διακονεῖ τὸ μυστήριον χωρὶς ἐπιθυμία καὶ ἐλευθερία ὑπερατομικῆ, χωρὶς ἐρωτικὴ καὶ λατρευτικὴ διάθεση, χωρὶς τὸν πόνο καὶ τὸν σταυρὸ τῆς ἀγάπης.

Αὐτὸ λοιπὸν τὸ καινὸ μυστήριον, προσεγγιζόμενον κατὰ τρόπο σχηματικὸ ἢ περιγραφικὸ, εἶναι ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία καὶ μάλιστα στὴν ἄσκηση καὶ τὸ ἦθος τῆς Ἰερωσύνης της. Ἡ Ἐκκλησία πρωτίστως στὸ πρόσωπο τῶν Ἱερέων της εἶναι ἡ κλητὴ καὶ ἐκλεκτὴ τοῦ Θεοῦ, πού πάσχουσα ἀπὸ ἀγάπη ἀναζητεῖ τὸν πλανώμενον, καὶ πού ἀναζητοῦσα ψάλλει ὕμνον ἀκατάπαυστο, διηγουμένη τὰ μεγαλεῖα καὶ τὰ θαυμάσια, πού ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ἐργάζεται, ὄχι ἀορίστως στὴν ἱστορία ἀλλὰ στὴν πληγωμένη καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Μὲ ἄλλα λόγια, εἶναι ἡ διαρκὴς κατάργηση τῆς ιδέας τοῦ ἀτομισμού καὶ τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ, τοῦ νομικισμού καὶ τοῦ ἠθικισμού, ἡ σαφὴς ἀπόρριψη τοῦ

ἀπόλυτου τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἀνεξέλεγκτου τῆς ἐξουσίας (τῆς πνευματικῆς;), παρὰ τὸ μεταφυσικὸ ἢ χρησιμοθηρικὸ ἔνδυμά τους, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ καθημερινὸς σταυρὸς τῆς χριστιανικῆς Ἰερωσύνης. Ἐνας σταυρὸς, πού ἀποτελεῖ μωρία, ὄχι μόνο γιὰ τὸν κόσμον καὶ τὴν πρακτικὴν του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ νομικὸ καὶ διοικητικὸ πνεῦμα τῆς ἴδιας τῆς Ἐκκλησίας, στὸ εἰκονικὸ ἐπίπεδο τῶν ἐπισκοπῶν (μητροπόλεων) καὶ τῶν ἐνοριῶν.

* Παρὰ τὴ μακρόχρονη θητεία μου στὸ χῶρον τῆς Ἐκκλησίας δὲν θυμᾶμαι νὰ εἶχα ποτὲ τὴν εὐκαιρία νὰ συνομιλήσω μὲ τὸν ἀείμνηστο π. Μιχαήλ. Φάχνοντας γιὰ κάτι πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες, μετὰ τὸ θάνατό του, βρῆκα στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Ἱ. Μ. Χατζηφώτη τὸ βιβλίον μὲ τὸν τίτλον αὐτὸ καὶ τὸ ξεφύλισα ἀρχικὰ, ἔχοντας ὑπ' ὄψην τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν προσφορά τοῦ ἀνθρώπου, ὄχι καὶ τὸ βιβλίον. Σκληρὸς σέ ὀρισμένα σημεία, θέτει τὸν δάκτυλον σὲ πληγῆς πού χαίνουσι καθημερινά. Τιμώντας τὴ μνήμη του ἀναδημοσιεύουμε ἐδῶ ἕνα χαρακτηριστικὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ εἰσαγωγικὸ τοῦ σημειώμα, ὅπου εἶναι ὀλοφάνερη ἡ ἀγάπη του γιὰ τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐὰν ὑπάρχουν θέματα γιὰ διάλογον μετὰ τῶν ἐπιγινομένων οἱ σελίδες τοῦ «Ε» εἶναι στὴ διάθεσίν σου.

Α.Ι.Χ.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΣΕΛ. 21

Ὁ Ὄρθος Λόγος εἶναι ὄργανον τῆς ἀρνητικῆς δικαιώσεως τῶν δογμάτων. Διότι ὅλαι αἱ ἀποπειραὶ τῶν θεολόγων πρὸς ὑπερπήδησιν εἰς τὴν χώραν τοῦ ἀγνώστου εἶναι ματαίαι. Ὁ Ὄρθος Λόγος δὲν δύναται νὰ παραγάγῃ Χριστιανικὰς ἀληθείας, αἴρων τὴν πίστιν εἰς γνῶσιν καὶ καταναγκάζων τὸν ἄπιστον εἰς παραδοχὴν ἀλλ' ἀναιρεῖ τὰς ἀναστάσεις τῶν ἀπίστων, ἀπορουμένας διὰ φιλοσοφικῆς ἢ φυσιογνωστικῆς ὁδοῦ. Τὰ περισσότερα δόγματα καθίστανται προσιτὰ διὰ διαφόρων ἐπιχειρημάτων λογικῶν ἀρμοζόντων εἰς τὰς ἡμετέρας ἀνάγκας. Οὕτω οἱ ἀρχαῖοι ἀπολογηταί, ὡς προείπομεν, δὲν διακρίνουσι σαφῶς μετὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ὡς πηγῆς τῆς Θεογνωσίας, καὶ ὡς μεθόδου εἰς τὴν κατοχύρωσιν τῆς Ἀποκαλύψεως. Δύναται τις λοιπὸν νὰ διατηρήσῃ τὴν Χριστιανικὴν πίστιν καὶ ν' ἀναγνωρίσῃ συγχρόνως τοὺς νόμους τῆς νοήσεως καὶ τὰς γνώσεις αἱ ὁποῖαι στηρίζονται ἐπὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Διότι εἰς τὰ δόγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ οὐδεμία

ὑποχώρησις ἢ συμβιβασμὸς δι' ἀμοιβαίων παραχωρήσεων ἐπιτρέπεται.

Ἐν κατακλείδι, ὁ ὀρθὸς λόγος εἶναι ὄργανον τῆς ἀρνητικῆς δικαιώσεως τῶν δογμάτων διότι ἀκριβῶς δύναται ν' ἀναιρῇ τὰς κατ' αὐτῶν ἀντιρρήσεις καὶ ἐνστάσεις τῆς ἀπιστίας νὰ καταδεικνύῃ ὅτι αἱ ἀλήθειαι τῆς πίστεως δὲν ἀντιφάσκουσι εἰς τὴν ἀνθρώπινον λογικὴν. Ὡς ἀναφέρει δὲ καὶ ὁ Μ. Βασίλειος «ἡ τῆς διαλεκτικῆς δύναμις τεῖχος ἐστὶ τοῖς δόγμασιν οὐκ ἔωσα αὐτὰ ἀυδιάρπαστα εἶναι καὶ εὐάλωτα τοῖς βουλομένοις». Ὁ πιστὸς ποιούμενος χρῆσιν τοῦ ὀρθοῦ λόγου πρὸς οἰκείωσιν, πρὸς διατύπωσιν καὶ ἐμβάθυνσιν τῶν δογμάτων ὡς πρὸς ἀποσαφήνισιν τῶν μαρτυριῶν ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς παραδόσεως καὶ πρὸς ἀρνητικὴν δικαίωσιν αὐτῶν, εἶναι εἰς θέσιν ν' ἀποδείξῃ πᾶσαν πλάνην. Πάντοτε ὅμως εἰς μυστηριώδης πέπλος θὰ ἐπικάθηται ἐπὶ τῶν δογμάτων ἐξ ἴσου πυκνὸς καὶ διὰ τὸν τυχόντα θεολογικῆς σπουδῆς καὶ διὰ τὸν ἀπλούστερον Χριστιανόν.

Του Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμού

Α ΣΥΝΕΧΙΣΟΥΜΕ σήμερα τὸν προβληματισμὸ γιὰ τὸν τρόπο τελέσεως τῶν μυστηρίων. Ἐνας φίλος κληρικὸς μὲ ἐνημέρωσε πρόσφατα ὅτι καθιέρωσε στὴν ἐνορία του μηνιαῖες συναντήσεις μὲ μελλόνυμφους, μὲ ὅλα τὰ ζευγάρια ποὺ πρόκειται νὰ τελέσουν τὸν γάμο τους τὸν ἐπόμενο μῆνα. Πρόκειται γιὰ μία ἐφ' ἅπαξ συνάντηση στὴν ὁποία ἀναλύεται τὸ κείμενο τῆς ἀκολουθίας τοῦ γάμου. Ὅπως εἶναι ἀναμενόμενο, παρατήρησε κατόπιν αἰσθητὴ διαφορά κατὰ τὴν τέλεση τοῦ μυστηρίου ἀπὸ πλευρᾶς τάξεως καὶ ἡσυχίας.

Ὁ ἐκφυλισμὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γεγονότος

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος λάβει τὴν κατάλληλη γνώση σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν αἴσθηση ὅτι λαμβάνουμε ὑπ' ὄψιν τὴν προσωπικότητά του, τότε μᾶς ἀνταμείβει καὶ μὲ τὸν δικό του σεβασμὸ.

Ἡ ἐφευρετικότητα τῆς ἀγάπης μας ὅπως δὴποτε μπορεῖ νὰ γίνῃ πολὺ ἀποδοτικὴ. Κυρίως ὅταν συνδυασθεῖ μὲ προνοητικότητα. Διότι φυσικὰ δὲν ὑποτιμοῦμε καὶ τὸν φαῦλο κύκλο ποὺ ἔχει ἐγκατασταθεῖ. Ὅταν ὁ κληρικὸς ἔχει νὰ τελέσει π.χ. πέντε γάμους ἢ τρεῖς βαπτίσεις ἢ πενήντα τρισάγια τὴν ἴδια μέρα (καὶ μάλιστα κάποιοι βρίσκονται σὲ τέτοιες θέσεις ποὺ τὸ κάνουν πολὺ συχνά), εἶναι ποτὲ ἀνθρωπίνως δυνατὸ νὰ τὸ πράξει συμμετέχοντας νοητικὰ καὶ συναισθηματικά; Τόσο ἡ σωματικὴ ὅσο καὶ ἡ ψυχικὴ ἐξάντλησή του θὰ τὸν ἀναγκάσουν νὰ προφέρει ἀπλῶς τὰ λόγια, ἐνῶ τὸ μυαλό του καὶ ἡ καρδιά του βρίσκονται ἄλλοῦ. Μὲ τὴ σειρά του θὰ ἐπηρεαστεῖ καὶ ὁ τρόπος ἐκφορᾶς: θὰ γίνῃ μουρμουριστὸς καὶ ἀκατανόητος, θὰ πα-

ραλείπει λέξεις ἢ καὶ ὀλόκληρες εὐχές. (Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ἐξομολογοῦμαι ὅτι οὐδέποτε μπόρεσα νὰ ἀποδεχθῶ ψυχικὰ τὴν παράλειψη π.χ. τῆς πρώτης εὐχῆς τοῦ γάμου ἢ τῶν τροπαρίων καὶ μακαρισμῶν τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας. Μήπως θὰ ἦταν σκόπιμη μία ἀνακοίνωση τῆς Συνόδου ποὺ θὰ ἀπαγόρευε τὶς περικοπές, ἂν φυσικὰ συμφωνήσουν καὶ οἱ ἐπίσκοποι μας νὰ μὴν τὶς διαπράττουν;)

Ὅμως ἓνα τόσο σοβαρὸ φαινόμενο ἀδικεῖται ἂν περιορίσουμε τὴ συζήτησή μας σὲ πρακτικὰ μέτρα μόνο. Ἡ βιομηχανία τῶν μυστηρίων ἀποτελεῖ, ἂν θέλουμε νὰ λέμε τὰ πράγματα μὲ τὸ ὄνομά τους καὶ χωρὶς μισόλογα, ἐκφυλισμὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γεγονότος καὶ εἶναι προφανές ὅτι ἔχει βαθύτερα αἷτια, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦν συστηματικώτερη ἀντιμετώπιση. Τὰ ἐπὶ μέρους μέτρα, ἀπολύτως ἀπαραίτητα φυσικὰ, μόνο βελτιώσεις ἐπιφέρουν. Στὴν πραγματικότητα ἡ βιομηχανία τῶν μυστηρίων ἀποτελεῖ σύμπτωμα. Δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ κάνουμε τίποτε γι' αὐτὸ ἂν δὲν ἐπιτύχουμε στὴ διάγνωση τῆς νόσου. Εἰσηγοῦμαι λοιπὸν πῶς ἡ νόσος ἔγκειται στὸ *ξεθώριασμα τοῦ γεγονότος τῆς Ἐκκλησίας μέσα στὴν ψυχὴ τῶν μελῶν της*. Δηλαδή σὲ ὅλους μας.

Πρὸ πολλοῦ, γιὰ τὴν πλειονότητα ἐξ ἡμῶν, Ἐκκλησία ἔχει πάψει νὰ σημαίνει κοινότητα ἀδελφῶν, ἔχει καταργηθεῖ ὡς ζωντανὸ σῶμα, δὲν λειτουργεῖ ὡς εὐαγγελικὴ ζύμη. Χιλιοειπωμένες ἀλήθειες ποὺ ἔχουν τύχει διαπίστωσης ἀπὸ πολλούς: χαρακτηρίζομαστε ἀπὸ διάσταση κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, δὲν ἀναδεικνύουμε πάντοτε μὲ ὑγιᾶ κριτήρια τοὺς λειτουργοὺς μας, δὲν ἐπιτελοῦμε τὴν (ιερ)ἀποστολικὴ μαρτυρία, στεροῦμαστε οἰκονομικῆς

Τὰ ἐρωτήματά σας καὶ οἱ προτάσεις σας
νὰ ἀπευθύνονται στὸν π. Βασίλειο Θερμό,
Ἐρατοῦς 11, Παλλήνη 153 51
ἢ στὸ
thermosv@otenet.gr.

διαφάνειας, λειτουργοῦμε σὰν κρατική ὑπηρεσία γιὰ ἐξυπηρέτηση θρησκευτικῶν ἀναγκῶν ἢ γιὰ νὰ προάγουμε τὸν ἐθνικισμὸ κ.ἄ. Τὸ λιγότερο εἶναι, μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτά, οἱ πιστοὶ (;) νὰ συμπεριφέρονται σὰν πελάτες. Πέφτουν καὶ αὐτοὶ θύματα τῆς ἀμφιταλάντευσής τους: δὲν εἶναι σίγουροι ἂν θέλουν τὴν Ἐκκλησία στὴ ζωὴ τους καὶ πόσο τὴ θέλουν.

Τὸ πρόβλημα ἐδῶ εἶναι ὅτι ὅταν τὸ ξεθώριασμα αὐτὸ ἐγκατασταθεῖ σιγά-σιγά στὶς ψυχές τῶν ἀνθρώπων, παύει νὰ ἐνοχλεῖ καὶ νὰ προβληματίζει, διότι δὲν γίνεται ἀντιληπτή ἢ ἀλλαγὴ. Καὶ πράγματι, τέτοιες ἀλλαγές στὴν αὐτοσυνειδησία τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἔγιναν ποτέ ἀπότομα, ἀλλὰ βαθμιαία καὶ ὑπουλά. Ναρκώνοντας ἔτσι τὴν ψυχὴ μας καὶ τὶς ἀντιστάσεις μας.

Ὅταν λοιπὸν ἀδυνατοῦμε ἀκόμη καὶ οἱ κληρικοὶ νὰ διακρίνουμε τὸ γενικώτερο πλαίσιο στὸ ὁποῖο ὀφείλεται καὶ ὁ ἐκφυλισμὸς τῶν μυστηρίων, τότε δύο τινὰ λαμβάνουν χώρα: ἢ παύουμε νὰ ἐνοχλούμαστε ἀπὸ τὴν κατάσταση πού ἐπικρατεῖ κατὰ τὴν τέλει τους, γινόμενοι καὶ ἐμεῖς μέρος τοῦ «θεάματος», ἢ κατηγοροῦμε γι' αὐτὴ τὸν ἀκατήχητο καὶ ἀπαιτητικὸ κόσμο ὁ ὁποῖος δὲν καταλαβαίνει σὲ ποῖο χωρὸ μπαίνει καὶ τί πρόκειται νὰ κάνει. Μὲ τὸν δεύτερο τρόπο εἰσερχόμαστε σὲ μία παραταξιακὴ καὶ ἀμυντικὴ νοοτροπία ἀπέναντι στοὺς λαϊκοὺς.

Ὁ σημαντικὸς χριστιανὸς θεολόγος καὶ στοχαστὴς Κ. Σ. Λιούις κατέγραψε τὴν πραγματικότητα τοῦ γενικότερου ἐκφυλισμοῦ τοῦ χριστιανισμοῦ μὲ ἕναν εὐρηματικὸ τρόπο. Στὸ πρωτότυπο ἐγχειρίδιό στὸ ὁποῖο ὑποτίθεται ὅτι ὁ διάβολος συμβουλεύει νεώτερους δαίμονες πῶς θὰ πολεμήσουν κατὰ τῶν πιστῶν, θέτει στὸ στόμα του τὰ ἑξῆς:

«Ἐνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους συμμάχους μας εἶναι σήμερα ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία. Ἀλλὰ, παρακαλῶ νὰ μὲ κατάλαβεις σωστά. Φυσικά, δὲν ἐννοῶ τὴν Ἐκκλησία ὅπως ἐμεῖς τὴ βλέπομε: ἐκετεινομένη πάνω ἀπὸ τόπο καὶ χρόνο καὶ ριζωμένη στὴν αἰωνιότητα, φοβερὴ σὰν πολέμαρχο σὲ προέλαση μὲ λάβαρα. Ὁμολογῶ, αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία ἀνησυχεῖ καὶ τοὺς πιὸ τολμηροὺς πειραστὰς μας. Εὐτυχῶς ὅμως αὐτὸ εἶναι ἐντελῶς ἀόρατο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους... Ἄσε τὶς σκέψεις τους νὰ κάνουν

συγκρίσεις μετὰ τῆς ἐκφράσεως “ὕμεῖς ἐστε σῶμα Χριστοῦ” καὶ τῶν προσώπων πού βλέπεις στὰ κοντινὰ στασίδια» (Κ. Σ. Λιούις, *Τακτικὴ τοῦ διαβόλου*, ἐκδ. Πουρναρᾶ, σ. 18-19).

(Τί φοβερὴ ἢ τελευταία φράση! Βλέμματα, ἄλλοτε ἀπλανῆ, ἄλλοτε ἀφηρημένα, ἄλλοτε ἀνυπόμονα... Ἄναρωτηθήκαμε ποτέ ποιά εἶναι τὰ δικά μας βλέμματα κατὰ τὴν ὥρα τῆς Λειτουργίας, ποιές οἱ ἐκφράσεις τοῦ προσώπου μας; Ἀλλὰ εἴμαστε ἀσφαλισμένοι στὸ ἱερὸ βῆμα καὶ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τὰ διακρίνει...).

Σὲ αὐτὸ τὸ γλαφυρὸ ἀπόσπασμα ἡ χαρὰ τοῦ διαβόλου εἶναι ὁ ἐκφυλισμὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γεγονότος. Τὸ νὰ ἀπέχει ἡ πραγματικὴ κατάστασή μας ἀπὸ τὶς προδιαγραφές λειτουργίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ἀπαιτεῖται νὰ εἴμαστε ἀναμάρτητοι (ποιὸς θὰ τὸ ζητοῦσε αὐτό;) ἀλλὰ σημαίνει ὅτι οὐδεμία ἀλλαγὴ θὰ συμβεῖ καὶ στὶς ἐπόμενες γενιές ἂν δὲν κατανοήσουμε πῶς ἐκφυλισμὸς τῶν μυστηρίων λαμβάνει χώρα ἐπειδὴ στὶς συνειδήσεις ὄλων μας ἔχει ἐκφυλισθῆ ἡ Ἐκκλησία.

Ἐπειδὴ, ἀντὶ νὰ ἀφεθοῦμε στὴν Ἐκκλησία, τὴν χρησιμοποιοῦμε γιὰ τοὺς σκοποὺς μας: ἐξουσία, χρήματα, ψυχολογικὴ ἐπιβολή. Πρόσφατα σὲ ἀθηναϊκὴ ἐνορία μεταδόθηκαν ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ μεγάφωνα ὁλόκληρος ὁ Ὁρθρος καὶ ἡ Λειτουργία καὶ ἡ Βάπτισμα πού ἀκολούθησε! Ἄς μοῦ συγχωρηθεῖ νὰ πῶ ἐδῶ πῶς ἡ ἀντοχὴ τῶν ἀνθρώπων ἔχει φθάσει στὰ ὄριά της. Θεωρῶ σκληρὸ τὸν λόγο ἀλλὰ δυστυχῶς ἀληθινό: ἂν κάποτε ἀπαγορευθεῖ τὸ κτύπημα τῆς καμπάνας ὑπεύθυνοι δὲν θὰ εἶναι οἱ ἄθεοι καὶ ἀντίχριστοι, ἀλλὰ ὅσοι ἐξ ἡμῶν ἐπιμένουμε νὰ λειτουργοῦμε τὰ ἐξωτερικὰ μεγάφωνα τοῦ ναοῦ!

Υ.Γ. Ὡς συνέχεια τῶν παραπάνω προτείνω μία ἐπίσκεψη στὶς ἰστοσελίδες www.psyche.gr/diogmos.htm καὶ www.psyche.gr/psaltes.htm. Μὲ χιουμοριστικὸ τρόπο (ὁδηγίες, ἄλλες γιὰ τὸν παπὰ καὶ ἄλλες γιὰ τὸν ψάλτη, πῶς νὰ ἀπομακρυνθοῦν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία!) ἐξάγονται χρήσιμα συμπεράσματα.

ΑΠΟΤΕΛΕΙ πνευματικό και έκδοτικό κατόρθωμα για τα νεοελληνικά δεδομένα ή κυκλοφορία και ή βαθιά απήχηση του καλού –αισθητικά και ουσιαστικά– περιοδικού «Σύναξη».

Από το 1982 έως σήμερα, επί 26 χρόνια, προσφέρει με συνέπεια, ευθύνη, σοβαρότητα και α-

γάπη πλούσια ύλη από διαλεγμένα πατερικά, θεολογικά, εκκλησιολογικά, παιδευτικά και πνευματικά κείμενα, συνεντεύξεις, προτάσεις και αναλύσεις, που απασχολούν τον σύγχρονο, σκεπτόμενο άνθρωπο, ο οποίος δεν έχει ανάγκη να τρέφεται μόνο με άρτο, αλλά και με «παντί ρήματι έκπορευομένω δια στόματος Θεού».

Το περιοδικό «Σύναξη» το ίδρυσε τον Ιανουάριο του 1982 ο μακαριστός, εξαιρετος θεολόγος, άνθρωπος και αναζητητής Π. Νέλλας, με σκοπό να αποτελέσει ιστορικό όργανο της ορθόδοξης παράδοσης και της εκκλησιαστικής σκέψης πάνω στα καυτά, σύγχρονα προβλήματα. Σ' ένα μικρό, προεκδοτικό φυλλάδιο ο εκδότης έγραφε:

«*Η “Σύναξη” βγαίνει για τους αναζητητές. Τους καλεί όχι σε άπλη ανάγνωση αλλά σε συζήτηση. Με στόχο να βρούμε, όλοι μαζί, μια έρμηνεία που να ελευθερώνει τον άνθρωπο από τις ιδεολογίες, ένα σημερινό τρόπο ζωής που να είναι άξιος όχι άφηρημένων θεωρητικών άρχων, αλλά του ανθρώπου.*»

Ο Θεός όμως κάλεσε κοντά Του τον Π. Νέλλα, ως έκλεκτό μαθητή του, πολύ πρόωρα, τον Απρίλιο του 1986, σε ηλικία 49 ετών. Και τήν «έπανάσυνδεση της ελληνικής πνευματικής παράδοσης με τη δυναμική του χριστιανικού λόγου και τα προβλήματα του ανθρώπου της τεχνολογικής εποχής...» ανέλαβε να συνεχίσει, ως αρχισυντάκτης, ο επίσης θεολόγος και λογοτέχνης Σ. Γουελάς. Έμπλούτεσε και κείνος με μόχθο και επιμονή τη θεματική του περιοδικού και το πάθος του Π. Νέλλα επί 11 χρόνια. Ωσπου και κείνος το παρέδωσε στον εξίσου άξιο, με εκκλησιαστικό φρόνημα, ευρύτητα, ταλαντούχο συγγραφέα θεολόγο, λογοτέχνη και κριτικό Θαν. Ν. Παπαθανασίου.

Το περιοδικό βελτιώθηκε και πλουτίστηκε σε περιεχόμενο και ευρύτητα. Και σήμερα εξακολουθεί, ύστερα από 26 χρόνια, να αποτελεί έγχει-

ρίδιο προβληματισμού, διδαχής, κατάρτισης και έλπίδας σε κληρικούς,

καθηγητές, δασκάλους, κατηχητές, γονείς και σπουδαστές. Και οι σελίδες του να φιλοξενούν ό,τι καλύτερο και αυθεντικό υπάρχει από τη σύγχρονη θεολογική – πνευματική διανόηση και θεολογική σκέψη της πατρίδας μας. Έτσι τα 107 πολυσέλιδα τεύχη της «Σύναξης» είναι σήμερα μια στέρεη πνευματική παρακαταθήκη με αναλύσεις, σχόλια, θέσεις και προτάσεις που ανοίγουν ευρύτατους δρόμους στην Όρθοδοξία και δίνουν Φως για μια δυναμική μεταμόρφωση των πραγμάτων και της συνείδησης των ανθρώπων.

Βέβαια υπάρχουν και άλλα περιοδικά εξίσου αξιόλογα με πλούσιο εκκλησιαστικό περιεχόμενο και αισθητική εμφάνιση. Είναι μια νέα έκδοτική προσπάθεια κυρίως της Ί. Συνόδου και των Ί. Μητροπόλεων που πρέπει να επισημανθεί και ίσως να μελετηθεί. Μάλιστα ανάμεσα στα περιοδικά αυτά μπορούμε ένδεικτικά να αναφέρουμε τον εκβάθρων ανακαινισμένο «Εφημέριο», την διδακτική «Παρέμβαση» της Ί. Μ. Ναυπάκτου, την καινούργια μορφή του λαμπρού περιοδικού της «Πειραιϊκής Έκκλησίας» και άλλα πολλά που αποφεύγουν τη διαφήμιση προσώπων και τις τοπικές δραστηριότητες και έχουν γενικότερο πνευματικό και εκκλησιαστικό, οικουμενικό ενδιαφέρον.

Όλων αυτών όμως ή διαφορά με τη «Σύναξη» είναι καθαρά τεχνική με την έννοια ότι ή «Σύναξη» είναι μια φιλότιμη ιδιωτική προσπάθεια, ενώ τα άλλα περιοδικά εκδίδονται από φορείς και συλλογικές δυνάμεις.

Όστόσο από όλα γίνεται ένας φιλότιμος αγώνας ενημέρωσης και διδαχής του λαού του Θεού και αυτό μετράει θετικά μέσα στον κυκεώνα της σύγχυσης και της παραπλάνησης των χριστιανών από τα μέσα πληροφόρησης.

Σ.Σ. Όμολογουμένως από πολύ καιρό θέλαμε να κά-
νουμε στον «Ε» ένα σχόλιο για τη «Σύναξη», γιατί ή συνέπεια, ή φροντίδα, ή αγάπη, ή γνώση των έκδοτων, ή ποιότητα των συνεργασιών, από την εποχή του αείμνηστου ιδρυτή του Π. Νέλλα ως και σήμερα, αποτελούν στοιχεία που δύσκολα συναντά κανείς και στον χώρο των σοβαρών περιοδικών εκδόσεων. Έχοντας ζήσει και συνεργαστεί τόσα χρόνια με τον Ί. Μ. Χατζηφώτη γνωρίζω πολύ καλά τί θα πεί τακτική έκδοση περιοδικού από ιδιώτη. Η συνεργασία του αγαπημένου φίλου Δ. Φερούση μās προξένησε έκπληξη και ευχαρίστηση. Έκπληξη γιατί ήταν σαν να είχε διαβάσει τη σκέψη μας και ευχαρίστηση γιατί έτσι καλύπτουμε ένα κενό στις υποχρεώσεις μας. Και θα έπαυ-
νέλθουμε. Α.Ι.Χ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Μηνιαῖον Ἀσματολόγιον Ἰ. Μ. Κύκκου

Ἐφθασε στὰ χέρια μας ὁ τόμος Νοεμβρίου τοῦ ὀγκώδους καὶ λίαν καλαισθήτου Μηνιαίου Ἀσματολόγιου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Πρόκειται γιὰ τὸν τρίτο τόμο τῆς σειρᾶς καὶ ἀναφέρεται στοὺς ἀγίους, οἱ ὅποιοι τιμῶνται κατὰ τὸν μῆνα Νοέμβριου. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 615 σελίδες. Ἡ Ἱερά Μονὴ Κύκκου, ὅπου φυλάσσεται ἡ θαυματουργὸς βυζαντινὴ εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Ἐλεούσης ἐπιτελεῖ ἔργο πνευματικό, πολιτιστικό, ἔθνικὸ καὶ πανορθόδοξο μὲ τὴν γενικότερη συμβολὴ τῆς στὴν καλλιέργεια τῶν Γραμμάτων καὶ τοῦ Ἑλληνορθοδόξου Πολιτισμοῦ. Στὴν συνοδευτικὴ ἐπιστολὴ τοῦ τόμου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κύκκου καὶ Τηλλυρίας κ. Νικηφόρος γράφει μεταξὺ ἄλλων: «Ἡ Ἱερά, Βασιλικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τοῦ Κύκκου, ὡς γνωστὸν, ἀνέλαβε πρὸ ἱκανοῦ χρόνου αὐτὴν τὴν ἐργώδη, πολύμοχθον καὶ πολυχρόνιον ἐργασίαν τῆς ἐξυμνήσεως τῶν Ἀγίων μας, ὧν τὰ Ἱερά λείψανα ἀποθησαυρίζονται ἐν αὐτῇ. Τὸ ἔργον ἀποτελεῖ πνευματικὴν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἀνάγκην καί, ἐπειδὴ οἱ Ἅγιοί μας τιμῶνται πανορθοδόξως, ἐθεωρήσαμε σκόπιμον, ὅπως σᾶς καταστήσουμε κοινωνοὺς τῆς ἐμμελοῦς αὐτῶν ἐξυμνήσεως διὰ πλήρων καὶ πανηγυρικῶν εἰς αὐτοὺς Ἀκολουθιῶν. Τὸ ὅλον συγγραφικὸν καὶ ἐκδοτικὸν ἔργον ἔχει ἀναλάβει ὁ οἰκεῖος καὶ φίλτατος ἡμῖν Μέγας Ὑμνογράφος τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας, Καθηγητῆς Δρ. Χαράλαμπος Μπούσιας εἶναι δὲ ἐξ ὀλοκλήρου πρωτότυπον». Στὸ Μηνιαῖον τοῦ Νοεμβρίου περιλαμβάνονται οἱ ἐξῆς Ἀκολουθίες: Τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, τοῦ Ἀγίου Πατρόβα ἐκ τῶν Ἑβδομήκοντα, τοῦ Ἀγίου Δημητρίου τοῦ Ἐπισκόπου Χύτρων (Κύπρου), τοῦ Ὁσίου Ἀμβροσίου τοῦ Κυπρίου,

τοῦ Ἀγίου Νεκταρίου, Ἐπισκόπου Πενταπόλεως τοῦ ἐν Αἰγίνῃ, τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου τοῦ ἐκ Φαράσων, τοῦ Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίου, τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Ἀποστόλου Φιλίππου, τοῦ Ἀγίου Πρόκλου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Ἀγίου Ἀμφιλοχίου, Ἐπισκόπου Ἰκονίου, τῆς Μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης, τοῦ Μεγαλομάρτυρος Μερκουρίου, τοῦ Μεγαλομάρτυρος Ἰακώβου τοῦ Πέρσου καὶ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου.

Ταξιδεύοντας μὲ τὴ μουσικὴ τῆς Ρωμηοσύνης

Μὲ δύο νέες πρωτότυπες καταγραφές καὶ πρῶτες ἐκτελέσεις τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν «Ὅλες οἱ παπαροῦνες» καὶ «Καραγκούνα», κυκλοφορήθηκε τὸ ἄρτι ἐκδοθὲν βιβλίον, «Ταξιδεῦω μὲ τὴ Μουσικὴ τῆς Ρωμηοσύνης, 1», συνοδευόμενον ἀπὸ ψηφιακὸ ἡχητικὸ δίσκο (cd) καὶ ἀφιερωμένο «στοὺς νέους καὶ στὶς νέες τῆς πατρίδας μας, μὲ τὴν εὐχὴ τὸ ἦθος τῶν ὕμνων καὶ τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν μας νὰ γίνῃ καὶ τρόπος ζωῆς τους». Πρόκειται γιὰ μίαν ἐξαιρετικὰ ἐπιμελημένη καὶ πολυτελεῖ πολύχρωμη ἔκδοση μὲ σκληρὸ ἐξώφυλλο, ποὺ συνοδεύεται ἀπὸ ἡχητικὸ ψηφιακὸ δίσκο ὑψηλῆς πιστότητας καὶ διαρκείας 62'10", ὅπου ἕνας βυζαντινὸς ὕμνος κι ἕνα δημοτικὸ τραγούδι κάθε φορὰ παρουσιάζουν τοὺς ὀκτῶ ἤχους τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Ἡ ἔκδοση εἶναι κατάλληλη ὄχι μόνον γιὰ ψυχαγωγία καὶ πνευματικὴ οἰκοδομὴ ὄλων μας, ἀλλὰ ἐνδείκνυται καὶ γιὰ διδακτικὴ χρῆση σὲ σχολές βυζαντινῆς μουσικῆς, μουσικὰ γυμνάσια καὶ λύκεια, ὠδεῖα, κατηχητικὰ σχολεῖα κ.λπ. ἀπὸ καθηγητὲς καὶ σπουδαστὲς, ἱεροψάλτες καὶ κατηχητὲς. Στὶς σελίδες τοῦ βι-

βλίου καταδεικνύεται ανάγλυφα ή συνέχεια της ελληνικής μουσικής από την αρχαιότητα έως σήμερα και ο ρόλος της στην έθνική αυτοσυνειδησία μας, με κείμενα του Πολυχρόνη Νταλάση, καθηγητή και του Κωνσταντίνου Ήλιαδη, διευθυντή της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής της Ήρας Μητροπόλεως Τρίκκης και Σταγών, ο οποίος επισημαίνει: «*Η μουσική της Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας, δηλαδή ἡ Βυζαντινὴ Μουσική, μετὴν ὁποία ὑμνοῦμε καὶ δοξάζουμε τὸν Δημιουργὸ καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου, τὸν Θεό, εἶναι στὴ βάση της Ἑλληνικὴ Μουσική με ἱεροπρεπές, θρησκευτικὸ, ἐκκλησιαστικὸ, κατασκευαστικὸ, σοβαρὸ περιεχόμενον καὶ εὐχάριστο ἄκουσμα... Τὸ βυζαντινὸ τροπάριον καὶ τὸ δημοτικὸ τραγούδι διατήρησαν στὶς ψυχὲς τῶν Ἑλλήνων ἄσβεστη τὴ φλόγα τῆς πίστεως στὸν Θεὸ καὶ τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα*». Καὶ ὁ Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Τρίκκης καὶ Σταγών κ. Ἀλέξιος ἀναφέρει στὸν πρόλογό του: «*Ἡ βυζαντινὴ μουσικὴ εἶναι ἐκείνη πού φέρνει τὸν χριστιανὸ στὴν κατάνυξη, πού τὸν κάνει νὰ θεολογῇ, εἶναι ἐκείνη πού σταματᾷ τὸ νοῦ ἀπὸ τὴν περιπλάνηση στὸν κόσμον τῶν παθῶν καὶ τῆς πλάνης*». Στὸ βιβλίον περιλαμβάνονται σύντομα κείμενα τῶν Φώτη Κόντογλου, Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη, Μανώλη Καλομοίρη (μουσουργοῦ), Ἀρχιμ. Ἀθανασίου Ἀναστασίου (καθηγουμένου τῆς Ήρας Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου), Γρηγορίου Θ. Στάθη (καθηγητοῦ Βυζαντινῆς Μουσικολογίας), Π. Γεωργίου (μουσικολόγου) καὶ Ἡλίας Τύμπα (καθηγητῆ βυζαντινῆς μουσικῆς). Στὰ κείμενα αὐτὰ γίνονται ἱστορικὲς ἀναφορὲς γιὰ τὴ διαχρονία τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς (ἀρχαία - βυζαντινὴ - δημοτικὴ - λαϊκὴ), τὴ μοναδικότητά της, τὴν αἰσθητικὴ καὶ πολιτισμικὴ ἀξία της, ἀλλὰ καὶ δίδονται βασικὲς τεχνικὲς καὶ αἰσθητικὲς πληροφορίες γιὰ τὴ βυζαντινὴ μουσικὴ (ἦχος, ἦθος, γένη κ.λπ.), ὅπως καὶ σχετικὲς ἀναλύσεις γιὰ τοὺς ὕμνους καὶ λαογραφικὰ σχόλια γιὰ τὰ τραγούδια, πού περιέχονται στὸν ἠχητικὸ ψηφιακὸ δίσκο. Οἱ ὕμνοι καὶ τὰ τραγούδια καταγράφονται σὲ παρτιτούρες μετὴν βυζαντινὴ σημειογραφία. Συγχαίρουμε τὴν Ήρᾶ Μητρόπο-

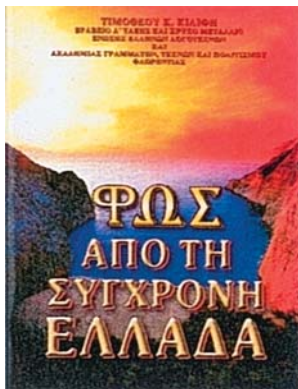
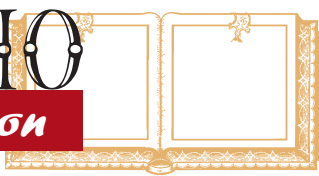
λη Τρίκκης καὶ Σταγών γιὰ αὐτὴ τὴν πρωτότυπη ἐκδοτικὴ καὶ μουσικὴ τῆς προσπάθεια, τὴν ὁποία ἐπιμελήθηκαν οἱ Πρότυπες Θεσσαλικὲς Ἐκδόσεις τῶν Τρικάλων.

Τὸ περιοδικὸ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως

«Ἁγιος Γρηγόριος ὁ Ε΄» τιτλοφορεῖται τὸ νέο ἑξαμηνιαῖο ἐπιστημονικὸ περιοδικὸ τῆς Ήρας Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, τοῦ ὁποίου λάβαμε τὸ πρῶτο τεῦχος μετὴν ἡμερομηνία Ἰανουάριος - Ἰούνιος 2008. Ἐκδίδεται προνοία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Ἱερεμίου καὶ διευθύνεται ἀπὸ τὸν ἔγκριτο φιλόλογο καὶ ἱστορικὸ ἐρευνητῆ κ. Σοφοκλῆ Δημητρακόπουλο. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 166 σελίδες καὶ περιέχει μεγάλο ἀριθμὸν ἀρθρῶν ἐπὶ θεμάτων θεολογικῶν, ἱστορικῶν, φιλολογικῶν καὶ κοινωνιολογικῶν. Στὸν Πρόλογον τοῦ τεύχους ὁ Σεβασμιώτατος κ. Ἱερεμίας σημειώνει: «*Ὅπως ἤδη ἔχετε διαπιστώσει, φέρει τὸν τίτλον ἈΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ὁ Ε΄, εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ Μεγάλου αὐτοῦ Μάρτυρος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους, ὁ ὁποῖος στὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνα ξεκίνησε ἀπὸ τὴν ἔδραν τῆς Ήρας Μητροπόλεως μας, τὴν ἔνδοξον ἀγιοτόκον, ἱεραρχοτόκον καὶ ἡρωοτόκον Δημητσάνα, γιὰ νὰ φθάσει, μετὴν Χάρη καὶ τὸ Θέλημα τοῦ Θεοῦ, στὸ ὑπάτον ἀξίωμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας καὶ μετὴν ἐκούσια θυσία του νὰ γίνῃ τὴν κατάλληλη ὥρα τὸ Ἱερὸ Σφάγιον, Μάρτυς τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς πατρίδος καὶ ἔτσι νὰ καθαγιασῇ τὸν Ἱερὸ Ἀγῶνα τῆς Ἀπελευθερώσεως. Γιὰ αὐτὸ καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ τιμὴ ὅλων τῶν ὑγιῶς σκεπτομένων Ἑλλήνων, καὶ ἰδιαίτερα τῶν συμπατριωτῶν τοῦ πειστῶν τῆς Ήρας μας Μητροπόλεως, εἶναι ἀπέρριπτον. Αὐτὴ ἡ ἀνάγκη ἐκφράσεως πανηγυρικότερα τῆς εὐγνωμοσύνης μας πρὸς τὸ Ἅγιον Πρόσωπόν του μᾶς ὤθησε καὶ στὴν ἀπόφαση νὰ ἀναλάβουμε τὴν πρωτοβουλία γιὰ ἀνέγερσιν περικαλλοῦς Ἱεροῦ Ναοῦ πρὸς τιμὴν του στὸν τόπον, ὅπου εἶδε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ ἔλαβε ἐκ παιδῶν τὴν ἐν Χριστῶ ἀνατροφὴν καὶ παιδείαν*». Εὐχόμεθα τὸ νέο αὐτὸ ἐκκλησιαστικὸ περιοδικὸ νὰ εἶναι καλοτάξιδο πρὸς ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος.

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση

Ἄρχιμ. Τιμ. Κ. Κιλίφη
Φῶς ἀπὸ τῆ
σύγχρονη Ἑλλάδα
Ἄθῆνα 2006

Πληθωρικός ὁ π. Τιμόθεος, ἐκπλήσσει μὲ τὴν εὐρύτητα τῶν γνώσεων καὶ τοῦ πνεύματός του, τὴν μεγάλη συγγραφικὴ του παραγωγὴ καὶ τὴν μακρόχρονη πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ προσφορὰ του. Τὰ πο-

λύαριθμα βιβλία ποὺ συνέγραψε γνώρισαν ἐπανειλημμένες ἐπανεκδόσεις. Οἱ τίτλοι τους παραπέμπουν σὲ μία σειρά θεμάτων ποὺ προσεγγίζουν βιβλικά, ἱστορικά, κοινωνικά, φιλοσοφικά, παιδαγωγικά ζητήματα κατὰ τρόπο τέτοιο ποὺ νὰ εἶναι εὐληπτα ἀπὸ κάθε πιστὸ ποὺ θὰ ἤθελε νὰ ξεκινήσει

ἐμβαθύνσεις σὲ ζητήματα καθημερινά. Ἐνθουσιώδης, ἀκούραστος, ἀφτιασίδωτος, ἀναλύει τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ συνοψίζει τὰ στοιχεῖα τοῦ ὀρθοῦ δόγματος καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ σὲ τέσσερις τόμους κάνει μία περιδιάβαση στὴν ἱστορία τοῦ Ἑλληνορωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ Βυζαντίου, τῆς Ἀναγέννησης καὶ τοῦ σύγχρονου κόσμου θίγοντας πολλὰ καίρια θέματα καὶ δίνοντας στὸν ἀναγνώστη τὴν ὄθηση γιὰ περαιτέρω ἀναζητήσεις. Ξαφνιάζεται κανεὶς ἀπὸ τὴν ἐνασχόλησή του, στὸ ἔργο του ποὺ παρουσιάζουμε, μὲ θέματα καὶ πρόσωπα ποὺ δὲν ἔχουν σχέση μὲ τὸν χῶρο του, ὅπως οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες συνθέτες κλασικῆς καὶ ἐλαφρᾶς μουσικῆς, ἡ ναυτιλία, οἱ διεθνεῖς ἐκθέσεις ἢ ὁ τουρισμὸς καὶ διακεκριμένοι ἐπιστήμονες. Ἄλλὰ ἐνῶ εἶναι ἓνας γνήσιος Ρωμῶς ποὺ ἀγωνιᾷ γιὰ τὴν πατρίδα του καὶ γνωρίζει καὶ ξεσπαθώνει γιὰ τὴν παράδοση γιὰ τὴν ὁποία πάσχισε ὁ Κόντογλου καὶ ὁ Παπαδιαμάντης ἐπιμένει νὰ χρησιμοποιοῦ τὸν ὄρο «Ἑλληνοχριστιανικὸς Πολιτισμὸς» ἐκεῖ ποὺ θὰ περιμένει νὰ σοῦ μιλήσει γιὰ τὴν Ἑλληνορθόδοξη Παράδοση!

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση

Μάρκος Φ. Δραγούμης
«ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ
ΜΕΛΩΔΙΕΣ ΑΠΟ ΤΑ
ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΟΥ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΦΑΡΔΥ»

«...Ὡρα καλὴ νὰ δώσ' ὁ Θεὸς σὲ τούτη τὴ δουλειά κι ἡ Παναγία ἢ Δέσποινα νὰ φέρει εὐκολία...»

Μόλις κυκλοφόρησε ἡ νέα ἐκδοση τῶν Φίλων Μουσικοῦ Λαογραφικοῦ

Ἀρχείου Μέλπωσ Μερλιέ. Πρόκειται γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα πολύχρονης μελετῶν τοῦ μουσικολόγου Μάρκου Φ. Δραγούμη πάνω στὰ ἀνακαλυφθέντα ἀπὸ τὸν ἴδιο μουσικά κατὰλοιπα τοῦ Σαμοθρακίτη λόγιου Ν. Φαρδύ (1853-1901) ποὺ ἀφοροῦν τὴ

δημοτικὴ μας μουσικὴ. Ἐδῶ περιλαμβάνονται διάφορα κείμενά του ποὺ μιλοῦν γιὰ τὴν ἀξία τῶν δημοτικῶν μελωδιῶν ὡς πολύτιμα δείγματα μιᾶς πηγαίας λαϊκῆς ἔμπνευσης καὶ τὴν ἀνάγκη τὸ ὑλικὸ αὐτὸ νὰ χρησιμοποιηθεῖ ὡς σημεῖο ἀφετηρίας γιὰ τὴ διαμόρφωση μιᾶς ἐθνικῆς σχολῆς ἔντεχνης μουσικῆς. Οἱ λίγο-πολύ ἄγνωστες σήμερα μελωδίες ποὺ διασώθηκαν ἀπὸ τὸν Φαρδύ, εἶναι γύρω στὶς 90 καὶ προέρχονται ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέρη του πατρίδα, τὴν εὐρύτερη περιοχὴ τοῦ Αἰγαίου –ἀπὸ τὴ Σμύρνη ὡς τὴν Εὐβοία– καὶ τὸ ἑλληνόφωνο Καργκέζε τῆς Κορσικῆς. Ἡ ἔκδοση συνοδεύεται ἀπὸ ψηφιακὸ δίσκο μὲ τίτλο «Καταμεσιὸς στὴ θάλασσα» στὸ ὁποῖο ἀκούγονται (ἐπιμελημένες ὀρχηστρικὰ ἀπὸ τὸν Σωκράτη Σινόπουλο) 22 ἀνέκδοτες ἠχογραφήσεις ἀπὸ ἐπιτόπιες καταγραφές ποὺ ἔκανε ὁ Νικόλαος Φαρδύς στὴ Σαμοθράκη καὶ Μικρὰ Ἀσία. Τραγουδοῦν οἱ: Χρόνης Ἀηδονίδης, Δόμνα Σαμίου, Θανάσης Μωραΐτης, Κατερίνα Παπαδοπούλου καὶ Μάρκος Δραγούμης. Τὴν ἀντιγραφή καὶ ἐπιμέλεια νοτῶν καὶ κειμένων ἔκανε ὁ Θανάσης Μωραΐτης.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΤΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Έχε με παρητημένον!...»

«ΟΙ ΠΡΟΦΑΣΕΙΣ ΜΑΣ...»

(Κυριακή ΙΑ' Λουκά)

Κάθε χρόνο, παραμονές Χριστουγέννων και κατά την Κυριακή των άγιων Προπατόρων, στους ναούς μας διαβάζεται, ως εὐαγγέλιο, ή παραβολή του Μεγάλου Δείπνου. Και οι Άγιοι Πατέρες και διδάσκαλοι στην παραβολή αυτή είδαν μέγα Μυστήριο της ζωής, το Μυστήριο της Θείας Εὐχαριστίας. Και είναι Δείπνο γιατί καλούνται οι άνθρωποι να δειπνήσουν, να φάνε και να πιουν το Σῶμα και το Αἷμα του Κυρίου και Θεοῦ τους.

Άλλά, ὅπως μᾶς ἀναφέρει ή παραβολή, ή ἄρνηση των προσκεκλημένων και οι λόγοι που προβάλλουν για να δικαιολογηθούν είναι καθαρές προφάσεις. Δηλαδή ψεύτικοι ισχυρισμοί. Ἐπιχειρήματα που δέν ἀντέχουν σε σοβαρή συζήτηση και δέν πείθουν. Είναι ἄρνηση, καμουφλαρισμένη με ἄτεχο τρόπο.

Ἄρνηση και προφάσεις: Ἄλλά τέτοιοι είναι και ὅσοι σε κάθε ἐποχή ἀρνοῦνται να δεχθουν την πρόσκληση του Θεοῦ, ὁ Ὅποιος τους προσκαλεῖ κοντά Του. Μεγίστη τιμή είναι να μᾶς καλεῖ ὁ Θεός στο Δείπνο της Βασιλείας Του. Και θᾶπρεπε να λαχταράει ή ψυχή μας γι' αυτό. Και ὁμως ή ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται. Γιατί και στις μέρες μας οι ἄρνήσεις ἀκούγονται και πάλι στον ἴδιο τόνο και οι προφάσεις λέγονται με τὰ ἴδια σχεδόν λόγια. Και τώρα ἄρνηση, ἀνορεξία, ἀδιαφορία, περιφρόνηση.

«Δέν εὐκαιρῶ για την ἐκκλησία», σου λέει ὁ ἕνας. «Δέν ἀδειάζω για τὰ θρησκευτικά ζητήματα», ἐπαναλαμβάνει ὁ ἄλλος. «Ξέρετε ή ἐπιχείρησή μου με ἀπορροφᾶ τόσο πολύ», προσθέτει ὁ τρίτος. Ἦ, «οἱ οἰκογενειακές μου ὑποχρεώσεις δέν μου τὸ ἐπιτρέπουν». Και μερικοί προσθέτουν με πολλή δόση ἐπιπολαιότητας: «Ἄλλωστε αὐτὰ τὰ ξέρουμε!...». Και τὸ ἄλλο: «Ὅταν γίνω συνταξιούχος θά ἀφοσιωθῶ στο Θεό, τώρα ὁμως δέν εὐκαιρῶ!...». Αὐτὰ και πολλά ἄλλα ἀκούγονται ὄχι λίγες φορές. Και ὅλα αὐτὰ προφάσεις ἐν ἀμαρτίαις. Προφάσεις που κρύβουν περιφρόνηση πρὸς τὸν Θεὸ που μᾶς καλεῖ. Προφάσεις που ἐκφράζουν και εἰρωνεία ἄλλά και πνεῦμα ἀλαζονείας ἐκείνων που ἀρνοῦνται ν' ἀνταποκριθουν στο θεῖο κάλεσμα.

Πρωτοπρ. κ. Στυλιανοῦ Ἄνανιάδη,

Ἰ. Μ. Δημητριάδος και Ἄλμυροῦ

Ἄλλά μήπως εἴμαστε κι ἐμεῖς τέτοιοι; Μήπως προφασίζομαστε για να κρύψουμε την ἀνορεξία μας για τή σωτηρία, για τὸ Θεό; Μᾶς καίει τοῦτος ὁ πόθος; Κοινωνοῦμε τακτικά; Ἦ μήπως τὸ θεωροῦμε πάρεργο; Πόσοι δυστυχῶς κοινωνοῦν μία ή δύο φορές τὸ χρόνο! Πόσοι μένουν ψυχροὶ και ἀδιάφοροι, μακριὰ ἀπὸ τὸ ποτήρι της ζωής! Δείγμα κι αὐτὸ μιᾶς ψεύτικης ή ἀναιμικῆς χριστιανικῆς ζωής.

ΤΟ ΜΕΓΑ ΔΕΙΠΝΟ. Ὅμως, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸ Δείπνο αὐτὸ ἔχει ἐτοιμαστῆ και για μᾶς. Καλεῖ κι ἐμᾶς ὁ Θεός, Και πρέπει να ἐκτιμήσουμε την ἀνυπολόγιστη ἀξία και ν' ἀνταποκριθουμε στην κλήση του Θεοῦ. Τὸ Δείπνο αὐτὸ είναι μέγα, γιατί τὸ ἐτοίμασε ὁ ἄπειρος Θεός. Είναι τὸ τραπέζι που κάθε Κυριακή τὸ ἐτοιμάζει ὁ Θεός Πατέρας μας, για μᾶς τὰ Παιδιά Του. Είναι μέγα γιατί είναι αἰωνίου ἀξίας και διάρκειας και γιατί ἀκόμη είναι ἀτίμητα και ἀνέκφραστα τὰ ἀγαθὰ Του. Είναι ή ἴδια ή αἰώνια Βασιλεία του Θεοῦ, Τὸ Μέγα Δείπνο. Δηλαδή ή αἰώνια ζωή, ή μέλλουσα εὐτυχία και μακαριότητά της. Μιά ζωή δίχως τέλος κοντὰ στον Πανάγαθο Θεό, μέσα στον ὠκεανὸ χαρᾶς, εἰρήνης, εὐφροσύνης και χάριτος.

Ἄγαπητοὶ ἀδελφοί. Αὐτὸ είναι τὸ Μέγα Δείπνο. Λοιπόν, δέν είναι ἀδιανόητο να ὑπάρχουν ἄνθρωποι που ἀρνοῦνται να προσέλθουν στο Δείπνο αὐτό; Στῶμεν καλῶς, ἀδελφοί! Στην πρόσκληση του Θεοῦ για τή Βασιλεία Του, ἄς ἀπαντοῦμε με πόθο και προθυμία χωρίς προφάσεις ἀδικαιολόγητες. Και ἄς ἐτοιμαζόμαστε πνευματικά. Με ταπείνωση, με φόβο, πίστη και ἀγάπη, Να ζητήσουμε και να δώσουμε συγχώρηση, ὥστε να εἴμαστε ἄξιοι, ὅταν μᾶς καλέσει Ἐκεῖνος ὁ φιλόανθρωπος Οἰκοδεσπότης, ν' ἀπολαύσουμε «ἂ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν και οὐς οὐκ ἤκουσε και ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἂ ἠτοίμασεν ὁ Θεός τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτό».

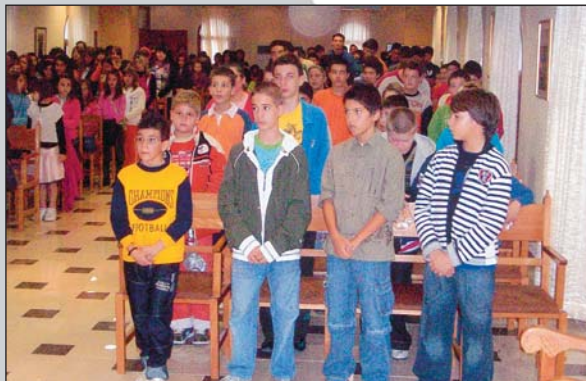
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ

στιγμιότυπα

Φωτογραφίες του Χρήστου Μπόνη
και των Ίερων Μητροπόλεων

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού κ. Δανιήλ συμμετείχε στην έορτή του Τιμίμου Σταυρού στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων με πολλούς προσκυνητές από την Μητρόπολή του (27.09.08).

Περισσότερα από 300 παιδιά της πόλεως του Σιδηρόκαστρου έλαβαν μέρος στον Άγιασμό για την έναρξη της νέας κατηχητικής χρονιάς στο Σιδηρόκαστρο (18.10.08).

Στις εκδηλώσεις για τη μνήμη του προστάτη του Αστυνομικού Σώματος Αγίου Αρτεμίου στις Σχολές της ΕΛΑΣ παρέστη ο Μακαριώτατος (20.10.08).

Ο Μακαριώτατος, ο Σεβ. Νικαίας και ο Υφ. Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Κ. Κιλτίδης κατά τη δειροφύτευση στο Ποκίλον Όρος στην περιοχή του Πάρκου Νεολαίας στο Χαϊδάρι (24.10.08).

Στιγμιότυπο από τις λαμπρές τελετές για τη μνήμη του Αγίου Δημητρίου στη Θεσσαλονίκη (25.10.08).

Περιφορά της εικόνας του Αγίου Δημητρίου στην Πουλακίδα Αργολίδας (26.10.08).

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τεκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.ΑΘ
Αριθμός Άδειας
10

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Άθήναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

Λόγος ν', ακούς Ραδιόφωνο

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

